

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona
 Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 6-hasábos petit sor egyszer 20 fl.,
 minden következőnél 18 fillér.

Nyitótér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Résevény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 2a. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, február 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Marc a választójog körül.
- Csendes közgyűlés.
- Csendőrséget az aradi külvárosoknak.
- „Nem kérek a mandátumból!”
- A „Dianák” bojkottja.
- A régi és az új főkapitány.
- Veszedelemes ember.
- Vilmos császár ökrei.
- Gyilkos hivatalnok!
- Változások az aradi automobil-gyárban.
- Sikkasztás, amely nem büntethető.
- Az agyonlőtt osztrák képviselő.
- Véget ér a csepeli sztrájk.
- Tarkaságok.

A török becsület.

Arad, február 2

A becsületért folyik a harc, Törökország becsületéért — mondja a pasák valamelyike. Drinápoly napokig tarthatja csak magát. Csataalzsánál, Gallipolinál megfordult a hadiszerecsény és a törököknek kedvez a győzelem. De kibírják-e sokáig a törökök ezeket a győzelmeket? Mindegy. Most arról van szó, hogy a török becsületet megmentsék...

Az embernek eszébe jut a porosz francia háború idején született adoma a francia meg a német katona versengéséről. „Mi — mondta a francia, — a francia katonák a dicsőségért harcolunk; ti: a pénzért.” „Hja, felelte a Bismark katonája: mindenki azért harcol, amije nincs.”

A török birodalmat csakugyan alig vezetheti egyéb az új harcban, minthogy egy elszánt nekilendüléssel, egy szimpadias ön-

feláldozással mentsenek meg valamit az ország, a hadsereg jó híréből, becsületéből. A hadseregnek, amelyről megállapították, hogy korrupt, demoralizált, kedvetlen és rosszul képezett, néhány keserves győzelemmel akarják visszaszerezni a nimbuszát. És ha eredménynek elég lenne ennyi, akkor a törököknek okuk lenne a diadal-ujjongásra. A világsajtó most már nem Szavoff generalisszimuszának, nem Putnik tábornoknak és nem Vukotics Bemkónak hírére adja tovább, mint nemzeti hőskét, hanem Sukri pasáról, Drinápoly védőjéről és Enver beyről beszél.

Azonban ezzel szemben a szürke próza, a meg nem fordítható valóság az, hogy a török győzelmek nem tudták új irányba vinni a háború sorsát. A történelem átveszi Sukri pasának nevét, Enver bey dicsősége új babérlevelekkel gyarapszik, azonban Törökország anyagiak híján sokáig nem bírja folytatni a háborút. Ennek tudatában béke követő már utnak is indult és már tárgyal a nagyhatalmakkal az új föltételekről.

A becsület drága, finom portéka, még az egyes embernél is, hát egy egész országnál. De a nemzeti becsület nevű dolog megéri-e a vérnek, az embernek oly nagy aranyu pazarlását, mint a minőt az ujtörök kormány erre rászánt? Törökország, az eddig is elerőtlenedett, lesorvad, odaadhatja e munkabíró embereinek még megmaradt részét csak azért, hogy az utókor könyveiben az legyen róla megírva: szépen, hősiességgel bukott el?

És ha Törökországnak ez a póz megéri ezt: vajon Európának, a melyben annyi sok minden szenved a végevárhatatlan háború és a csatározások alatt egyre fenyegető új komplikációk miatt, a mely a megváltást várja a Balkán békekötésben, — Európának megéri-e Törökországnak nemzeti becsülete ezt a nagy kárt, veszteséget. Igaz, hogy Törökország ezzel jogosan bünteti Európát, a mely az első háború legelején azt mondta, hogy nem enged Törökországból hódítani, és a mely ennek a szavának érvényesítésére semmit se tett. De ez a megtorlás, a mely különben sem szándékos, tovább nem igen tarthat, és Európa nem viselheti közömbösen a becsületért folyó harcnak rája háruló következményeit.

Ez az oka, hogy az európai közvélemény nem tudja rokonszenvesen fogadni Törökország győzelmeinek híreit. A háború sorsát már nem nézik a nemzetekhez való szimpátia szerint. Régebbi háborúk idején voltunk angol-pártiak, bur-pártiak, oroszbarátok, japán rajongók. Akkor csak az érdekesség fűzött bennünket Port-Artur sorsához. Mennyire más érzések várják most Drinápoly elestét! Ma csak egyféle párt van Európában: a békét szomjazók tikkadt pártja, amely török győzelmet, bolgár győzelmet csak a szerint fogad és itél, hogy közelebb, vagy messzebb jutunk-e általa a háború végéhez?

A török becsületért megtett utolsó erőfeszítés kinosabbá teszi a helyzetet azokra, akiknél e miatt hosszabbra nyulik a fegy-

A rézkürtös.

Írta: Berkes Imre.

Rödernél pontosabb és lelkiismeretesebb embert még lámpával sem lehetett volna találni a zenekarban. Ámbár már huszonöt éve fujta a hatalmas rézkürtöt, soha el nem késett, soha próbát el nem mulasztott, soha beteget nem jelentett. E tekintetben mintája lehetett volna a kényes és nagyképu énekeseknek és énekes hölgyeknek, akiknek minden jelentéktelen rosszullét elég ok és alkalom volt a henyézésre. Eshetett a hó, paskolhatta az utcákat a zivatar, Róder kis csiny és vézna alakja mindig elsőnek surrant be a nagy épület kis kapuján. Apró, egészszemével úgy figyelt a karmester ideges pálcájára, olyan fokozott figyelemmel s akkora odaadással, mintha iskolásgyermek volna, aki ijedtében riadtan és kétségbeesetten mereszti boldogtalan szemét haragos mesterére.

Pedig Róder már öreg legény volt, halántékára ezüstösen tpadtak meggyérült fűrtjei és koponyája fényes volt, mint a rézkürt, amelynek öblébe belebujt, hogy alig látszott belőle valami. Mintha azt akarta volna kifejezni, hogy itt a zenekarban, a kürtől körülövezve, nem ő a fontos, hanem maga a kürt, gyönyörű hangjával, amely bug, sir, rivall, zeng, ahogy épen a karmester ur parancsolja. Mintha tisztában lett volna azzal, hogy a publikum úgy sem azt mondja, hogy az a kis Róder, az a bizonyos kopsz emberke, milyen remekül fujja a kürtöt, milyen nagy művész ő, hanem tőle mindig szigorúan különválasztja a kürtöt, csak azt hallja, csak azt látja, őt sohasem

Nem lehetne Ródernek sohasem azzal megválni, hogy ez a tudat valami különösen bántotta volna. Szó sincs róla. Ő tisztában volt a maga jelentőségével s bár mindenkiféle szerény volt, mindég büszkén fogadta kollégái gratulációit, ha a kürtözölőt megdicsérték. Egyszer a karmester is kezét fogott vele s ez az elismerés épen elég volt Ródernek ahhoz, még jobban elrejtőzzék a zenekar mélyén.

Mert nem ok nélkül rejtőzött el. Tudta, hogy egyszer minden szem ő rá fog szegződni. Lelkesült tömegek extázisban fogják a nevét ordítani s koszorút özőne hull a lába elé. Valahányszor premier volt, mindig titkon, a bensejében égve s vágyaktól kigyult szemmel nézett föl a színpadra, nézte a szövegíró, a komponistát, kitűnően szabott frakkjukat, ragyogó plasztikonjukat, minden mozdulatukat megleste, megtanulta s magába fojtotta, hogy egyszer, ha majd ő is ott áll, ott hajlong, ne valljon szégyent kollégái előtt. Mert ez volt neki a legfontosabb. Mit szólnak majd a kollégái, ha neve megjelenik a plakáton s ha a premier napján vagy harmincszor kitapsolják? Igen, ez izgatta a kitűnő Róder Tamást külvárosi otthonában, ahol társaságtól, ismerősöktől menten folyton, minden szabad idejét felhasználva, dolgozott az operáján.

Végre elkészült a munkával. Elvitte az igazgatónak, aki különös szemmel, gyanakvóan s kissé siképedve bámult a rézkürtösre.

- Ön operát írt? — kérdezte.
- Igenis, — hajlongott Róder.
- Na majd elolvasom.
- És mikor lesz a premier? — kérdezte Róder.

Az igazgató lebiggyesztette az ajkát s úgy mondta:

— A premier? No fiam, hát arról majd beszélünk.

S ahogy már az ilyesmi történni szokott, az igazgató nem fogadta el az operát. Nem azért, mintha nem lett volna egy igen kiváló tehetség kompozíciója s mintha szégyennek tartotta volna, hogy ő nem írta operát, a rézkürtös pedig írt, hanem azért, mert az opera tulnyomórészt rézkürtökre volt írva. A zenekar legtöbb tagjának a hangszerét rézkürttel kellett volna fölcserélni, mert Róder darabjában fölösleges volt a cintányér, a dob, a nagybőgő, a cselló.

Hóna alatt a visszautasított operával, elkésredve ballagott a rézkürtös a lakása felé. Már éjjel volt, fagyos szél süvített a liget fái között. Róder órákig csatangolt éhesen, fáva anélkül, hogy hazament volna. Kora reggel már ott állt az igazgató előszobájában. Kissé zavaros szemmel tudakozódott a direktor után, sáros volt, az arca borostás s azt a benyomást keltezte, mintha ivott volna. Pedig színjózan volt, soha életében nem érezte ennyire, hogy igazságtalanság történt vele, mint épen most. Az opera kézírata kilógott a zsebéből, a rongyos, foltos, zilált lapok mint egy szétaposott remény sandítottak ki a kürtös kabátjából, de igazában a szívéből.

- Ott állt az igazgató előtt.
- Talán mégis lehetséges volna, — könyörgött Róder.
- Micsoda? — kérdezte most már egészen hidegen a direktor.
- Az operám...
- Nem, ez teljességgel lehetetlen. Nyu-

verben állás nehéz, keserves állapota. A mig ez elhúzódik, addig, úgy látszik, nincs remény arra se, hogy a monarchia és Oroszország a leszerelést megkezdje. Napok mulnak el, már több mint egy hét azóta, hogy Hohenlohe herceg, Ferenc József követe Miklós cárnál járt, azóta vissza is jött, meghozta a cár választát, — és e nagyjelentőségű kiküldetés eredményéről még semmi hivatalos jelentést nem tesznek közzé. Vagy az is válasz, hogy a tartalékosok, télviz idején, továbbra is fegyverben maradnak és várják az időt, a mikorra Drinápoly elvész, de a török becsület meg lesz mentve? . . .

Harc a választójog körül.

Távirati tudósítás.

Arad, február 12

A képviselőház választójogi bizottsága ma folytatta tanácskozását Hédekváry Károly gróf elnöklésével. Az ülésen jelen volt Lukács László miniszterelnök, Jakabffy Imre és Némethy Károly államtitkár, Vargha Gyula, a statisztikai hivatal igazgatója.

Desbordes Ernő: A javaslat az erdélyi magyarság szempontjából tulságosan radikális, ha ezen a hibán nem segítünk. Erdélyben egész vármegyék elvesznek a magyarságra nézve. A választójogi reformot a közigazgatás államosításával kapcsolatban kellene megoldani. Az ipari munkások széleskörű jogkiterjesztését örömmel üdvözlö, a nemzetiségi veszedelemmel szemben azonban a legóvatosabb biztosítékokra van szükség. Statisztikai adatokkal illusztrálja a reform következményeit. A harminc éves kor fenntartását szükségesnek tartja, a hat elemi osztály megkövetelését azonban éppen nemzeti szempontból fölösleges és káros föltételnek tekinti.

Rudnay Béla szerint nem a Fejérváry kormány vetette fel először a választójogi reform kérdését, mert ez a követelés évtizedeken át benne volt a függetlenségi párt programjában. A Fejérváry kormány éppen azért tette magáévá ezt a programot, hogy miután a függetlenségi párt közjogi követeléseit nem honorálhatta, legalább a választójogi reform kérdésében akart eredményeket tenni. A kormány javaslata kielégíti

a demokratikus jogkiterjesztés követelményeit s ezért elfogadja. Nem hive a szavazás titkosságának, mert ez újabb választási visszaélésekre fog alkalmat nyitni. Helytelennek tartja a munkásokra nézve az egy helyben eltöltött hosszabb munkaidő föltételét s a falusi szavazatokkal szemben a városok politikai súlyának tulságos gyarapítását. A reformot össze kellene kapcsolni a közigazgatás és a közoktatás államosításával.

Schuller Rezső az erdélyi viszonyok szempontjából foglalkozik a javaslattal. Nem ellenezne egy egész külön megoldást Erdélyre nézve. A románok elhatalmasodása nemcsak a magyarokat, de a szászokat is fenyegeti. A szászok érdekében bizonyos módosításokat ajánl, így a minimális adócenzusnak 30 koronában leendő megállapítását s a 30 éves korhatárnak 24 évre való leszállítását. Ellenzi a választójognak az analfabétákra való kiterjesztését is.

Sándor János meleg elismeréssel szól a javaslat szerkesztéséről és megoldásáról. Helyesli az íráshoz és olvasáshoz kötött cenzust, sőt bizonyos határig az adócenzust is, a területi cenzust azonban elenezné. Az ipari munkásoknak jogokban való részesítését örömmel üdvözlö. Erdélyben a cenzus leszállítása következtében a román választók száma annyira megszorodik, hogy a magyarok a 75 erdélyi kerület legnagyobb részét el fogják veszíteni. Ezen nem lehet semmiféle kerületi beosztással sem segíteni. Kívánatosnak tartja a választójogi reformmal egyidejűen a közigazgatás államosítását is.

Issekutz Győző szólalt föl ezután.

(A bihari választás)

Biharban holnap lesz a képviselőválasztás. A jelöltek: Morvay Zsigmond (nunkapári) és Rigó Loránt (Justh-pári). Justh-párti képviselők Justh János vezetésével napok óta tartózkodnak a kerületben. Felhivatalosan jelentik, hogy az egész vonalon nagy terrorizálás folyik, a kerület szocialistái fanatikus osztályharcot hirdetnek a birtokosság ellen.

(A katolikus autonómia.)

Felhivatalosan jelentik: Egy reggeli ujság mai számában közli a katolikus önkormányzati javaslat előadói tervezetét s mint kész javaslatot bírálat tárgyává teszi. Ez az előadói tervezet nem tekintendő a kormány javaslatának, mert távolról sem foglalja magában a kormánynak a katolikus autonómiaira vonatkozó végleges álláspontját.

godjék meg ebben, kedves barátom, ismétlem, lehetetlen.

— Semmi sem jó benne? — Kérdezte Róder.

— Na ezt nem mondanám, — válté az igazgató.

— Átirom...

Hogy lerázza magáról, ennyit mondott neki.

— Jó, próbálja meg.

Amikor a rézkürtös elment, az igazgató be hivatta a szolgálját s megparancsolta neki, hogy ezt az embert többé ne eressze be hozzá.

Egy hét múlva a szolga utját állta Ródernek.

— Nem lehet — mondotta.

— Miért?

— Mert nem lehet.

— Sok a dolga?

— Nem lehet.

— Talán holnap?

— Akkor sem lehet.

Ezen a héten délelőt, délután próba volt. Egy régi opera reprizére készültek s a repriz premiérszámába ment. Az utolsóelőtti estén a szomszédja odasugta Róder fülébe:

— Igaz, hogy operát irtál?

— Majd meglátod — mondta rejtélyesen Róder.

— Előadják?

— Majd meghallod — volt a válasz.

— Gratulálok, — sugta a zenész.

A karmester leintette a sugdolózókat. Felvonás végén magához citálta őket s fenyegető hangon mondta, hogy a színházi törvények elé viszi őket, ha ez még egyszer megtörténik. A

másik bocsánatot kért, de Róder szó nélkül sarkon fordult.

A repriz estéjén a kürtös frakkban jelent meg. A lábán lakkcipő feszült s az inge úgy ragyogott, hogy szinte vakított a fehérsége.

— A Róder frakkban van, — adták szájról-szájra a zenekarban.

— Miért vagy frakkban? — kérdezték tőle s mindannyian nevelték.

Róder nem szólt. Leült a helyére s magára akasztotta a kürtöt. A felvonás megkezdődött.

Amikor az első kürtös következett, a karmester intett Ródernek. A kürtös abban a pillanatban villámgyorsan ugrott a szék tetejére, a publikum felé fordult s elkezdte fujni a saját operáját. Izgatottan, extázisban fujta, a kürt recsegett és bömbölt, sirt és elsuklott, zengett és harsogott. A pábolyból ijedten hajoltak előre, a karzaton tapsoltak, az énekesek megdermedve álltak a színpadon, a karmester eszeveszetten hadonászott. A zenészek letették szer számukat s szédülten nézték a félelmetes Róderre, aki most birtelen nagy let, magásra kinyúlt a kürtből, az arca lángban égett s a szürke szeméből vad tizek cikáztak elő. Sokan azt hitték, hogy az óriási véget érni nem akaró kürttombolás beletartózik az operába s lelkesen tapsoltak a gyönyörű zenének. Már zavaros hangok hullámzottak át a nézőtérén, a függöny legördült, a csillárok kigyúltak, öklök emelkedtek Róder felé, egy cikkes ur rohant előre, orvos, orvos, ezt is kiáltották, de a kürt mindig zajgott és bömbölt s még akkor is végigviharzott a színházban, amikor két ember kiemelte a zenekarból Róderre s gyorsan kicipelte a kulisszák mögé.

Csendes közgyűlés.

— Arad ügyel. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

Sima és csendes közgyűlése volt ma Arad város törvényhatósági bizottságának és noha igen nagy számmal jöttek el a városatyák, rövid idő alatt végeztek az elég gazdag programmal és legnagyobb részt a tanácsnak az Aradi Közlönyben már részletesen ismertetett javaslatait emelték határozatokká.

Csak a rendőrlaktanya létesítésének kérdése okozott némi mozgalmat. A tanács, mint azt megirtuk, azt javasolta, hogy 250,000 korona költség keretén belül írjon ki a közgyűlés tervpályázatot, de most ne döntse el, hogy hol építi meg a kaszárnyát, hanem azt egy későbbi időre halassza.

A közgyűlés többsége hajlandó a városi helyiség mizériákat, különösen a rendőrségi fogda tarthatatlan állapotait megszüntetni, annál is inkább, mert egy jegerős rendőrkapitányi végzéssel a város közönsége köteles ez év december elsején a mai fogda helyiséget bezáratni és a letartóztatottak részére az egészségügyi követelményeknek megfelelő helyiséget a rendőrség rendelkezésére bocsátani.

— Nem is akarok elzárkozni a laktanya kérdés megoldása elől — mondotta Mülek Lajos dr., — de furcsának találom azt, hogy mikor kölcsölpénzből, tehát a legszűkebb takarékosság mellett készültünk építkezni, akkor tervpályázat kiírását javasolja a tanács, noha két esztendővel azelőtt azért szerveztük az építésmérnöki állást, mert meg akarjuk takarítani a sok tervpályázatért járó tiszteletdíjakat. Csodálatos, hogy a mérnöki hivatal, amely ma elég személyzettel rendelkezik, nem akar ilyen sablonos munka elvégzésére is vállalkozni. Csak trázis, hogy a mérnöki hivatal nem ér erre rá és nem akarom elhinni, hogy az apró-cseprő munkákkal meritené ki működését. Nem fogadom el a tanács javaslatát és ha a mérnöki hivatal el akarja magáról háritani a tervek készítését, akkor arra kényszeríteni kell őt.

Reisinger Sándor és Virágh Lajos főmérnök más városok példájával akarták bizonyítani, hogy a különleges építkezések terveit mindenütt idegen építési irodákban készítették; a főmérnök azt is kijelentette, hogy félévi munkájába kerülne az építésmérnöknek a részleittervek elkészítése, de jelenleg nem is vállalkozhatik rá, mert nagyon gyakran s most is beteg. (Általános derűtség)

— A kérdés, úgy ahogy előttünk fekszik, — mondotta Faragó Rezső, — nem érett még meg. Tudunk kell mindenekelett, hogy milyen stádiumban van az államosítás ügye. Ha közel van, akkor a város ne építkezék, ha pedig még csak a jövő zenéje, akkor forduljunk a belügyminiszterhez államsegélyért, mert a büdzsében négy millió korona van vidéki rendőrségek támogatására felvéve. Eldöntendő továbbá az az elvi kérdés is, vajon decentralizáljuk-e a rendőrséget, mint azt maga Green Nándor főkapitány hírlapi nyilatkozatok szerint szükségesnek tartja. Ha igen, akkor a rendőrlaktanya építkezése egész másként alakul. S mint-hogy ezek a kérdések előbb döntendőek el, addig a végleges döntést tartuk függőben.

Avarffy Géza felszólalása után

Green Nándor főkapitány kijelentette, hogy az államosításra vonatkozólag felvilágosítást adni nem tud, a decentralizáció pedig a mai létszámmal meg se kezdhető. A laktanyára szükség van, mert a mai helyzet fenn nem tartható tovább.

Ujból felszólat Mülek dr. és kijelentve, hogy Reisingernek mérnöki szempontból igaza lehet, de az aggódo polgárok szempontjából nem, azt indítványozta, hogy az ügyet adják vissza a ta-

nácsnak, hogy az építkezéssel összefüggő összes kérdéseket részletesen tanulmányozva terjessze majd a közgyűlés elé.

A közgyűlés végül a polgármester javaslatát fogadta el, aki annak kijelentése után, hogy tudomása szerint Temeavárott is a városi építész-mérnök készíti a tervek legnagyobb részét, azt indítványozta, adják vissza a tanácsnak az ügyet azzal az utasítással, hogy a jövő közgyűlésen tegyen részletes jelentést.

A közgyűlés ezután vita nélkül kimondotta, hogy Domány József és társainak azt a kérvényét, amelylyel a Boros Béni tere akarják építeni az új katolikus templomot, elutasítja, mert a Ferenc teret megfelelőnek tartja.

Egyhangú határozattal bizta meg a budapesti Köszvénybánya és Göztéglagyár Részvénytársaságot azzal, hogy a *Varjassy Lajos utcát kerámiával burkolja. Hady Antal* szólalt fel ez ellen és kérte, hogy kockaköburkolást kíséreljen meg a város, mert ezáltal olcsóbb és nagyobb területek rendezése válik lehetségessé. *Löcs Rezső* tanácsnok ama kijelentése után, hogy a köburkolás is drága és a tapasztalatok szerint mégsem megfelelő, a közgyűlés a tanács javaslata szerint döntött. *Elutasította* egyúttal a közgyűlés a Magyar Aszfalt Részvénytársaságnak a tanács ama határozata ellen beadott felelővételét, mellyel ez megtagadta a főúti aszfalturkolás fenntartásáért követelt pótdíjat.

Tudomásul vették, hogy a honvédelmi miniszter *Aradon lovastüzérszázályt* akar létesíteni és hálátába helyezte a közgyűlés a megfelelő laktanya építését, de gyalogsági kaszárnyát csak az esetre épít, ha két gyalogos zászlóalj és ezredtörzs kerül Aradra s hogy ez megtörténjék, kérelemmel fordul a miniszterhez.

Id. és ifj. *Neuman Adolf* kérelmére a törvényhatóság felterjeszti a fertőző gyermekkórház terveit és kéri azok jóváhagyását. *A katonai szolgálatra behívott* városi alkalmazottak fizetésére vonatkozóan azt javasolta a tanács, hogy a törvényhatóság három hónapra folyósítsa a fizetéseket. *Nagy Sándor* indítványozta, hogy az esetben, ha egy alkalmazott három hónapon túl is a katonaságnál marad, esetenként tegyen róla jelentést a tanács és továbbra is adják meg a fizetését. Ezt a közgyűlés elfogadta.

Végül több kérelmező egyesület részére kisebb nagyobb segélyeket szavazott meg a közgyűlés.

VÁROS ÉS MEGYE.

Mi lesz a kórházzal? A megyei kórházi bizottság ma délelőtt Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen kisebb kórházi szállítások kiadásán kívül a kórház tatarozásáról is szó volt. Az új kórház építésének az ügye Arad város közönségének a Spitzer-alapítvány felhasználása ügyében megvalósíthatatlanná vált terve miatt megint bizonytalan időre elhúzódik, amint erről épen ma értesítette az alispánt a városi törvényhatóság feje. A régi kórházépület pedig annyira rossz karban van, hogy csak folytonos javítással lehet használható, tűrhető állapotban tartani. *Zimmermann Károly* dr. igazgató-őorvos a mai kórházi bizottsági ülésen előterjesztést is tett arról, hogy a kórház mosókonyha épülete a szó szoros értelmében bedőléssel fenyeget, tehát sürgős szükség van új mosókonyhára. A bizottság abban állapodott meg, hogy ha közel jövőben nem fordul kedvezőbbre a kórházépítés ügye, akkor ideiglenesen mosókonyhát építtet a kórházban.

Választás a Weitzer-alapítvány gondnok-ságába. *Nesnera Aladár* elhalalozásával a Weitzer-alapítvány gondnokságában egy tagsági hely megüresedett, amelyet Arad város törvényhatósági bizottságának kell betöltenie. *Varjassy Lajos* polgármester a ma megtartott közgyűlésen azt javasolta, hogy *Müller Károlyt* küldjék ki, de Müller azzal az indokolással, hogy ő semmi olyan megbízást nem vállal a városnál, amelylyel anyagi felelősség jár, elhárította magától a kiküldetést. A

polgármester ekkor *Priegl István* dr. megválasztását javasolta, amit a közgyűlés el is fogadott.

A közgyűlésből. A közgyűlés a gáji kántori állás lakberét negyazáz koronában állapította meg. — Egy folyamodó nyugdíjas részére a törvényhatóság megállapította harkori gyermeke után a neveltetési járulékot, mert az állami nyugdíjtörvény is juttat az egy gyermekes szülőnek ilyen járulékot. A városi szabályzat csak három gyermekes szülőnek adott. A polgármester köszönetet mondott a törvényhatóságnak ezért a nagylelkűségeért a városi tisztviselők nevében. — Zombor város ama kérését, hogy *Schweidel József* hamvait adja ki a város, a közgyűlés elutasította.

Csendőrséget az aradi külvárosoknak.

— A polgármester fölterjesztése a belügyminiszterhez. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

Nem kisjelentőségű fölterjesztést intézett ma *Varjassy Lajos* Arad város polgármestere a belügyminiszterhez. Azt kéri a polgármester, hogy a *belügyminiszter rendeljen ki Aradra csendőrkülönítményt*, amely a külvárosok közbiztonságának pótolhatlan óráit szolgálja.

Ez ügyben illetékes helyre fordultunk, ahol a következőket mondták:

— A polgármester értesült róla, hogy a belügyminisztériumban elhatározták az ugynevezett *csendőrkülönítmények* fölállítását. Három különítményt terveznek. Egyet Budapestre, kettőt pedig két nagy vidéki városban. A budapesti különítmény száz csendőrből fog állani, a vidékiek pedig ötven-ötven főből. A két vidéki várost még nem szemelte ki a belügyminiszter és a polgármester épen ezért gyorsan igyekezett, hogy megelőzze a városokat. A miniszter csendőrlaktanyát kíván azoktól a városoktól, amelyekben elhelyezi a csendőrkülönítményt. A polgármester fölajánlotta a belügyminiszternek, hogy az esetben, ha Arad megkapja a csendőrkülönítmények egyikét, a város fölépítteti a szükséges laktanyát. Az ötven főből álló csendőrkülönítmény nagyban megkönnyítené a rendőrség működését, mert a külvárosok ellenőrzését precízen ellátná. Ez esetben főlételeges volna a rendőrség decentralizálása, amely különben is rengeteg pénzbe kerülne a városnak.

— A csendőri kirendeltségnek azonban nemcsak Aradon lenne teendője, hanem a környéken is. Sürgőn megtörténik ugyanis, hogy valamely községben rendkívüli események történnek, amelyek szükségessé teszik a helybeli csendőrlégénység számának rövid időre való megszorítását. Ha például valahol zendülés történik, akkor a legközelebbi nagyobb csendőrsők legénységéből kell elvonni. Így persze meggyöngyülnek az egyes őrsparancsnokságok. A vidéki csendőri különítmények ezt az állapotot is megszüntetnék, mert a jövőben a momentán szükséges csendőri segítséget innen vinnék el.

A képviselőház pénzügyi bizottsága. Budapestről jelentik: A képviselőház pénzügyi bizottsága *Láng Lajos* báró elnöklésével ülést tartott, amelyen *Teleszky* és *Zichy* miniszterek, valamint *Kazy József* államtitkár is megjelentek. *Bak Géza* bizottsági előadó ismertette a lóverseny fogadások szabályozásáról szóló törvényjavaslatot, majd áttért az állami népiszkolai tanítók illetményeinek rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására. *Solymossy Ödön* és *Nagy Ferenc* szólaltak fel. *Zichy János* gróf vallás és közoktatásügyi miniszter válaszolt a felszólalásokra. Válaszában többek között kijelentette: *javaslatot tesz az iránt, hogy az első fizetési osztályban a férfiak és nők fizetése között a lakbérnél levő diffe-*

renciák teljesen megszüntjenek, hogy úgy a férfiak, mint a nők 3600 korona maximális fizetést érjenek el. Majd a javaslatot általánosságban és részleteiben néhány módosítással elfogadták.

„Nem kérek a mandátumból!”

— A lemondott képviselő érdekes nyilatkozata. —

Távirati tudósítás.

Budapest, február 12.

Nagy mértékben igyekeznek kihasználni a függetlenségi grófok lapjai azt a tényt, hogy *Neugeboren* Emil munkapárti szász képviselő lemondott mandátumáról. Ugy igyekeznek föltüntetni, hogy *Neugeboren* a munkapárti és a kormány politikájával elégedetlen volt és ezért hagyta ott a parlamentet. Hogy ez mennyire önkényes és rosszakaratu kombináció, azt maga a lemondott képviselő cáfolja meg a következő nyilatkozatával:

— Igen, megtörtént, visszaküldtem választóimnak a mandátumot, mert támadás ért a részük-ről, még hozzá olyan erős és olyan irányu támadás, amelyek után a mandátumom értéke annyira esett előttem, hogy nem találok benne többé semmi megtisztelőt és így, mivel nem tartozom azok közé, akik napidíjaikért mindent zsebrevág-nak, visszaadtam a kétesértékűvé vált megbízatást.

— A támadás, amelyben választóim részesítettek, némi részben politikai háttérrel is bír, bár azt hangsúlyoznom kell, hogy nem kizárólag politikai tendencia nyilvánult meg benne. Legközelebbi hozzám tartozók közül, ugyszólván családi körből indult ki a dolog. Először tréfás élcek hangzottak el — aztán mindjobban élesedett a dolog, végre a viccelődők előtt már családi dolgaim sem maradtak érintetlenül és végre egy szobeni élclap kezdte meg ellenem otromba, kiméletlen támadását, mire levontam a konzekvenciát és lemondtam. A munkapártnak azért tagja maradok, ugyszintén eddigi politikai hitvallásomat sem fogom megtagadni. Különösen ami a választói jogot illeti, arra nézve kijelenthetem, hogy nekünk, szászoknak, a régi törvényekhez van bizalmunk, mert úgy érezzük, hogy a nemzetiségi vidéken a románok, szerbek között az „általános titkos” kiscikarná a hegemoniát a magyarság kezéből, mi pedig úgy tudjuk, hogy csak a magyarság hegemoniája lehet gyarapító és fejlesztő hatással a mi vidékünk fejlődésére. Megjegyzem, hogy választóim egy része épen a rokonaim köréből indult agitáció révén eddigi magatartásom miatt is támadott, oly irányban, hogy nem helyeselte azt a békés egyetértést, amit a szászok és magyarok között meggyőződésem szerint mindég fentartottam és istápoltam. Ja! Ők oppozíciót akarnak! és ez ismét ellenkezik az én elveimmel, amihez én föltétlenül hű maradok. Ha kívánsi rá, még azt is megmondom, hogy ezután is föltétlenül híve leszek a kormánynak, *Mungó* vagyok, az is maradok és föltétlen *Tisza* imádó, szeretem, imádom azt az embert, mert minden ízében férfi, hajthatatlan, erős.

— A munkapártból nem fogok kilépni. A választóimnak, amint látja ép most írok egy hosszú levelet, ami meg fog csütörtökön jelenni a szobeni lapokban. Ebben a cikkben megmondom a véleményemet azoknak, akiket illet — aztán készen vagyok. *Többet nem kérek a mandátumokból, amit itt Magyarországon nem vesznek elég komolyan, mert néha úgy lepiszkolják a mandátum birtokosait, hogy a képviselői megbízatás elveszti erkölcsi értékét és a fizetett konc nivójára süllyed.*

Veszedelemes ember.

— Letartóztatott kalandor. —

Távirati tudósítás.

Budapest, február 12.

A budapesti rendőrség letartóztatta Topits Zoltán harmincegy éves állítólagos hírlapíró lopás, sikkasztás, csalás és zsarolás miatt. Topits már esztendőök óta álnevek alatt járta a külföldet és mindenütt házasságszédelgést követett el. Lányokat, asszonyokat csapott be és amikor ezek a szerencsétlen teremlések a halójába kerültek, kifosztotta őket, azután ott hagyta.

Topits Zoltán jó családból való fiatalember, aki pályafutását a kadétskólában kezdte, de innen apróbb szélhámosságok miatt kiesett. Később önkéntes lett és tiszthelyettes. Meg akart maradni a katonai pályán, de különböző visszaélések miatt elbocsátották. Rövid ideig napidíjas volt, azután Zomborba utazott, ahol lapot alapított. Csak rövid ideig szerepelt a zombori társadalomban. Néhány hónappal később kiderült róla, hogy váltót hamisított és ekkor a letartóztatás elől a külföldre menekült. Álneveken mint földbirtokos, huszárfőhadnagy szerepelt a látogatottabb fürdőhelyeken és különösen a németországi városokban.

Lipcsében mint erdélyi oláh nábob élt és több asszonyt fosztott ki a vagyonából. Strassburgban egy porosz bányatulajdonos Elvira nevű leányt csábította el. Már az esküvő napját is kitűzték, amikor a szülők megtudták, hogy a vőlegény csaló és a rendőrség segítségével tudták csak eltávolítani a házból. Tirolban egy ott nyaraló magyar festő feleségét szöktette meg, néhány hónapig élt az asszonnyal és ez alatt az idő alatt a vagyonából kifosztotta, azután elhagyta. Ekkor Szalzburgba került.

Itt Balog Zoltán dr. huszárfőhadnagynak és földbirtokosnak adta ki magát. Megismerkedett Beachle Róza francia eredetű milliomosnővel, akinek Ausztriában és Magyarországon nagy kiterjedésű birtokai, Bécsben pedig több háza van. A milliomosnő Balogot magántitkárjának szerződtette. Szalzburgból együtt folytatták az utat Tirolba. Kitzbühelben tartózkodtak, amikor oda megérkezett a zombori ügyészség elfogató-parancsa. A csendőrök Topits Zoltánt letartóztatták és átadták a zombori büntető hatóságnak. Hat hónapig ült vizsgálati fogságban, de mert tagadta a váltóhamisításokat és az ügy koronatanúja meghalt, fölmentették. Amikor kiszabadult a vizsgálati fogságból, visszatért a milliomosnőhöz, aki Apáca-szakalson lakott. Megmagyarázta az asszonynak, hogy tévedésnek lett az áldozata és addig könyörgött, amíg Beachle Róza visszafogadta és kinevezte komárommegyei birtokainak jószágigazgatójává.

A szélhámos ettől kezdve az apáca-szakalasi kastélyban lakott és egymásután követte el a sikkasztásokat, lopásokat. Ezeket harácsolta el a milliomosnő vagyonából, azonban mindig attól félt, hogy az asszony meg fogja tudni a múltját és ezért a legfurfangosabb módon olyan óvintézkedéseket tett, hogy urnője közelébe senki sem jutott tudta és beleszólása nélkül. Sokat beszéltek azokról a titlami táblákról, amelyeket a jószágigazgató a kastély falára és a park bejáratára szögeztet ki. Ezeknek a tábláknak a következő szövegük volt:

Bejelentés nélkül tilos a bemenet! Tilos a családoktól fővilágosítást kérni! A ki a kastélyba belép, lelővetik!

Mindenki a jószágigazgató különcdésére tudta a táblák kifüggesztését és senki sem sejtette, hogy egy kalandor óvintézkedéséről van szó. A milliomosnő azonban nagysokára ugyan, de mégis megtudta, hogy a jószágigazgató hűtlenül kezeli a vagyonát és fölmondott neki. Ekkor a szélhámos revolvert ragadott és öngyilkossági komédiát rendezett. Kétzer a levegőbe lőtt, kezét pedig bevágta egy késsel, mintha az erőt akarta volna fölmetszeni. A jóhi szemű asszonyt az eset annyira meghatotta, hogy megbocsátott a jarmulást ígérő jószágigazgatónak és tovább is maga mellett tartotta.

Topits most már azt hitte, hogy teljesen a hatalmába kerítette a milliomosnőt, valósággal basáskodott a kastélyban és tovább folytatta tüzelmét, míg végre az asszony megunt a jószágigazgató gazdalkodását és néhány hónappal ezelőtt kidobta a kastélyból. Ekkor Topits Zoltán nyíltan az urnője ellen fordult, levelekben zsa-

rolta, leleplezéssel fenyegette, családja tagjainak levelet írt, amelyekben kijelentette, hogy botrányos hírlapcikkben fogja kompromittálni az asszonyt és egész családját.

Beachle Róza ekkor a budapesti főkapitánysághoz fordult védelemért. Itt Keresztessy Gyula dr. rendőrkapitány indította meg a nyomozást és hetekig tartó munka után megállapította Topits Zoltán múltját, konstataálta mindazokat a visszaéléseket, amelyeket a komárommegyei birtokokon elkövetett. Megállapította azt is, hogy Topits Zoltán két fővárosi szállótulajdonostól is nagyobb összegeket csalt ki. Ma reggel a kalandort Oszlop-utca 8. szám alatt levő lakásáról detektívek vittek a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

A török győzelmek.

— Új alap a béketárgyalásokra. —

Távirati tudósítás.

Arad, február 12.

Haki basa küldetése Berlinbe.

Konstantinápoly, február 12. Haki basa volt nagyvezér tegnap délután a Románia gőzösön Konstanzba utazott, ahonnan megáldapodás nélkül Berlinbe utazik. Küldetése az, hogy Bécsben és Londonban egyelőre nem hivatalos uton erdeklődjek a hatalmaknak Törökország legújabb javaslataival szemben elfoglalt álláspontjáról. Hír szerint azt az utasítást kapta, hogy Bécsben hasson oda, hogy Ausztria és Magyarország a törökök valószínűleg Albániában teljes ervenyt szerezzen. Londonban ki fogja jelenteni Haki basa, hogy Törökország hajlandó a Bagdad vasút végső vonalára vonatkozó német angol megegyezést elismerni és hajlandó továbbá az Eufrát folyóra nevezetűt megáldapodáshoz hozzájárulni. Mindennek fejében Törökország azt kívánja a hatalmaktól, hogy lépjenek közbe olyan irányban, hogy Törökországnak ne kelljen hadisarcot fizetnie, hogy a Kizásziához tartozó szigeteket megtarthassa, hogy nemzetközi köcsönt kaphasson és végül alkohol-, petróleum-, cukor-, kávé- és gyújtó-monopóliumot rendezhessen be.

Bukarestből jelentik: Haki pasa ma átutazott Bukaresten, de nem szállott ki s ilyen körülmények között bebizonyosodott, hogy azok a hírek, melyek szerint Haki pasa a román királlyal tárgyalásokat fog folytatni, nem felelnek meg a valóságnak.

A nagyköveti értekezlet.

Bécs, február 12. A nagyköveti értekezlet tegnap egész nap a török kormány által óhajtott új béketárgyalás kérdésével foglalkozott, de nem tudott megáldapodásra jutni. A reünio legközelebbi ülése pénteken lesz és ezen az ülésen remélhetően határozatot is hoznak.

A harctérről.

— Török előrenyomulás. —

Konstantinápoly február 12. Hír szerint a török csapatok megszállták Midiát és a bolgárok Lómánál visszavetették. A törökök egészen Szinekli állomásig nyomultak előre. A bolgárok Cserkőjnél és Csorlunál erős hadállásokat foglaltak el, ahol nagyobb ütközést várható.

Konstantinápoly, február 12. Tegnap három bolgár tiszt érkezett, akik közül az egyik orosz volt. Estefelé újabb fogoly szállítmány érkezett bolgár katonákból, akiket Kalitraciánál fogtak el.

London, február 12. Daily Telegraph jelenti Konstantinápolyból: Az angol és a német bankok képviselői utasítást kaptak, hogy a portával kölcsön fölvétele dolgában tárgyaljanak.

Konstantinápoly: Hivatalosan jelentik: a csatáldzai és jaszitepei erődöknél a drinápolyi erődítések egy részének ágyui az ellenséges ütegeket hevesen tüzeltek. A csapatok keleti szárnya ellen heves támadást intézett az ellenség, igen erős harc keletkezett, mely négy óra hosszáig tartott s melyben csapataink nem tágitottak. Egy

ellenséges aeroplán bombát dobott Drinápolyba, mely azonban semmi kárt sem okozott. A jobb szárnyon felderítő csapataink az angalanoi magaslatoig nyomultak, melyek Kalzekőjtől keletre vannak. A fogva tartott bolgár katonák elmondották, hogy a bolgárok Szinekliben emelnek erődítéseket. Az ellenséges lovasság Csorluban van.

Konstantinápolyból jelentik: A csatáldzai vonalon a török csapatok északkeleti irányban Kalkaköig előrevonultak.

Mi igaz a szkutari-i nagy sikerről?

Kittasó, február 12. Hiteles értesülések szerint a cetinjei hivatalos forrásból terjesztett híreket, a melyek a montenegróiaknak és szerbeknek Szkutariánál elért nagy sikereiről szólnak, nagy föntartással kell fogadni. A szövetségeseknek a Tarabosz hegy valamint Bardaniol és Burdica ellen intézett támadásai nem voltak sikeresek. Burdica háromezer malisszor és ezerötven török védelmező, a kik különben vannak felszerelve ágyúval és hadiszerrrel, úgy hogy, a szövetségesek támadása nem tudott célt érni. Heves géppuskaharc után a törökök visszaverték az ellenséget. A Tarabosz hegy ellen intézett támadást a szövetségesek nagy eszakiúsággal és ügyességgel vezették ugyan, de nem sikerült nekik az ellenséget pozíciójában megingatni.

Cetinje: Hivatalos jelentés szerint a legutolsó három nap alatt Szkutariánál lefolyt harcokban 226 montenegrói tiszt esett el, közöttük Milena királynő két unokatestvére. Azonkívül a királynő testvére is súlyosan megsebesült.

Vége a rokonszenvek. — Románia kivánságai.

Páris: Danev dr. az oka annak, hogy Bulgária már nem oly rokonszenves az európai nagyhatalmak előtt, mint volt az első háború idejében. Most tudódott ki ugyanis, hogy a bolgár szobranje elnöke londoni tartózkodásának utolsó napjaiban nagyon fenhéjázóan viselkedett egy nagykövettel szemben. Hogy melyik nagykövetről van szó, azt bizonyosan nem lehet tudni, de semmi esetre sem a harmas szövetség nagyköveteiről. Izgalmas szováltas volt állítólag az illető nagykövet s Danev dr. között, melynek hatása következtében a francia kormány sokkal kevésbé rokonszenves magatartást tanúsít Bugáriával szemben s ez a szováltas a román tárgyalásokra is határozottan hatott. Danev dr. kijelentette, hogy Bulgária illektéltelennek tart minden beavatkozást a nagyhatalmak részéről. Szószertint a következőket mondotta a szobranje elnöke: „Londonban és Párisban is kijelentettem, hogy egy tapodttal sem adunk többet Romániának, mint amit felajánlottuk. Ettől az állásponttól egy hajszálnyira sem fogunk eltérni.”

De bármennyire magábanbízó és fölényes volt Danev viselkedése, a nagyhatalmak azt kívánják, hogy Bulgária engedje át Romániának Szilisztriát s a Fekete tenger partján azt a keskeny földcsívet, mely Romániát illeti.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Lapszerkesztő és a Zsilinszky fiúk. Szegedről jelentik: Mella György, az Újvidéken megjelenő Naprend című szerb lap volt felelős szerkesztője a Zsilinszky fiukat felmentő ítélet után lapjában „Szabad gyilkolni” címen foglalkozott az ügyvel és kritizálta az ítéletet. Azt írta, hogy a törvény a tapasztaltak után megengedi az uraknak a szegény nép legyilkolását. „Mi követni fogjuk az urak példáját, szemet szemért, fogat fogért!” — írta a cikkben. Az ügyészség osztály elleni gyűlöltre való izgatás vétsége miatt emelt ellene vádat és a ma megtartott esküdtzéki tárgyaláson a bíróság felmentette.

Változások

az aradi automobil gyárban.

(Éjjeli-nappali üzem. — Készülnek az autotaxik. — Dicker József vezérigazgató távozása?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

A fővárosi lapok megírták, hogy *Bárczy István* polgármester és *Bódy* tanácsnok tegnap a budapesti bérkocsiparaszok küldöttsége előtt azt a kijelentést tették, hogy az autótaxi rendszámokat már kiadták három társaságnak, akik júniusban megkezdik Budapesten az autótaxi üzemet. Az autotaxi rendszámok nagy részét, tehát kétszáz autotaxi gyártását is a *Marta* kapta meg és ezek Aradon készülnek el. Száz kocsi gyártására kapott megbízást a Magyar Lloyd autógyár, amely aszóni telepén elektromos autotaxikat fog gyártani. A többi rendszámot a Benz autógyár kapta meg, amelynek Magyarországon gyártelepe nincsen. Az autotaxi kérdés illetően eldöntése nemcsak a magyar ipar domináló diadalmát jelenti, hanem nagyjelentőségű Aradra is, mert a *Marta* virágzó aradi gyártelepének hatalmas lendületet ad ez a megrendelés.

A *Marta* pécskai uti hatalmas gyártelepén hétfőtől kezdve éjjel nappal üzem folyik felváltott munkásszeméllyel, mert a megrendelt autotaxik egy jelentékeny részével számszerűen száz taxival júniusra teljesen készen kell lenni az aradi gyárnak, hogy ekkor ezzel a száz taxival megkezdje a közlekedést Budapest utcáin. A gyártelep nagy műhelyében tehát megkettőztetett erővel dolgoznak a munkások és a tágas csarnokban egymás mellé sorakozó gépek hajnaltól estig, estétől hajnalig furják, csiszolják, gyalulják, vésik a beléjük helyezett nyersanyagot. A *Marta* autógyárak, tehát a most készülő autotaxik minden kis csavarja itt készül az aradi gyártelepen, ahol a finom nyersanyagból bámulatos precizitással működő, jórészt automatikusan szabályozódó vágó, fűrészelő, reszelő, csiszoló és gyaluló gépek formázzák ki a komplikált tengelyeket, öltetesen szerkesztett hengereket, bonyolult fogaskerekeket. A számtalan, aprólekos pontosságú készült alkatrészt a lakatosok és szerelők egész sora illeszti össze fokról-fokra, amíg egyre később kerül elő kezük alól az autómotor, amelyet ezután a külön készülő chassira, alvárra szerelnek. Az óriási műhely csarnok egyik tágas szögletében az asztalosok készítik a kocsi karosszériáját.

Ezt az idáig is nagyarányú és sokat termelő üzemet most még jobban kibővítette a gyár vezetősége. A csarnok egyik oldalán széles karzat készült és az ide felkerülő lakatos, szerelő osztály helyén új gépek sora kezd hozzá az autóalkatrészek előállításához. A fokozott üzem váltott személyezéssel történik. Egyszerre ötven munkással szaporodott a műhely munkásserege és az új munkások egyrésze már hétfőn megkezdte az éjjeli üzemet, a többiek pedig fokozatosan sorozzák be az éjjeli üzembe. A rendszeres napi gyári munka végeztével néhány óra szünet után este nyolckor lép munkába az éjjeli munkáscsoport. Tizenegyig megszabítás nélkül, ezután pedig egy órai szünettel egészen fél ötig tart az éjszakai munka, melyben most még kizárólag a megmunkáló gépeknél dolgozó munkások vesznek részt. A lakatosok, asztalosok, szerelők is a rendszeres munkaidőn túl néhány különórán szorgoskodnak.

A sötét Pécskai utra kiragyog éjjel tizenegy órakor a *Marta*-gyár világossága. Benn a műhelycsarnokban recsegő, sustorgó, sebesen forgó gépek mellett egész sereg munkás igazgatja a világlámpák fényében a motoralkatrészeket, amelyek júniusban már mint gyors autotaxik fognak pökögni a főváros utcáin.

Kevesen tudják, hogy a *Marta*-gyár sikerében milyen nagy része van *Papp Géza* báró országgyűlési képviselőnek, aki a *Marta* részvénytársaságot tórontáli főúri ismerősei és barátai bevonásával megalakította. *Papp Géza* sokat és önzetlenül fáradozott, hogy az autotaxik jelentékeny részét a *Marta* részére megkapja és így hatalmas lendületet adjon az aradi gyárnak, bebizonyítsa az általa összehozott főúri tőke birtokosoknak a gyár prosperitását és életképességét.

Hogy a majdan elkészülő *Marta* autotaxik milyen üzemben fognak közlekedni, arra nézve most folynak a tárgyalások. Fővárosi értesülésünk szerint nem alakul külön részvénytársaság a taxi üzemre, hanem az üzemből tartást is a *Marta* kapja meg. Ebben az esetben *Dicker József*, a *Marta* vezérigazgatója Budapestre megy fel, hogy ott közvetlenül vezesse a *Marta* autotaxi vállalatát.

Sikkasztás,

amely nem büntethető.

(Visszatartott százezer korona. — Az aradi munkaadók és a munkáspénztár.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

A koalíció büneit nem lehetne hirtelenében ujjunkon előszámolni, de ennek az áldatlan rezsimnek egyik legszerencsétlenebb alkotása mindenesetre a munkásbiztosítási törvény. Hasábot lehetne összeírni arról, hogy a koalíciónak ez a törvénye milyen hibákban szenved s összegyűjtve kötetekre rugnának azok a féltésérvek, igazságtalanságok, minden humánus érzéssel ellenkező esetek, amelyeknek eredője ez a törvény. Szomorú tény az, hogy azzal az intézménnyel, amely oly fontos szociális feladatot teljesít, nincsenek megelégedve a közvetlenül érdekelt munkások, de nincsenek megelégedve a munkaadók sem, s ennek az elégedetlenségnek nem a Pénztár az oka, hanem egyszerűen a törvény, amely a Pénztár jogait nem biztosítja kellőleg s mozgási szabadságát minden irányban akadályozza.

Egy piros fedelű, vaskos füzet látott a napokban a nyilvánosság előtt: Az országos munkásbetegségélyező és balesetbiztosító pénztár negyedik (1911.) évi jelentése. A legérdekesebb adatok gyűjteménye ez a füzet, minden lapja mélyen bevilágít szociális életünkbe. S talán a legérdekesebb és viszonyainkra nézve a legjellemzőbb a jelentésnek az a rész, amely arról szól, hogy a munkaadók a betegsegélyezési járulékot, amelynek felét a munkások béréből minden heti fizetésnél pontosan levonják, igen nagy késedelemmel, vagy egyáltalán nem szolgáltatják be a pénztárnak. S ez a visszaélés hovatovább odáig fog fejlődni, hogy a pénztár csődjét eredményezi.

Hogy a pénztár állandó deficittel dolgozik, sőt anyagi zavarokkal is küzd, az nagyrészt ennek a ténynek tulajdonítható. A törvény ugyanis a pénztárt mindennemű segélyezések nyújtására: beteg munkások anyagi támogatására, speciális, drága gyógyszerek nyújtására, üdülőtelepek létesítésére kötelezi, de nem gondoskodott arról, hogy jövedelmei ezekkel a terhekkel arányban álljanak. A pénztárak igazgatóságainak humánus működése, a munkásbiztosítási választott bíróságok liberális joggyakorlata is egyre szélesbítik a segélyezések körét és terjedelmét, nem számolván azzal a körülménnyel, hogy a törvényben kontemplált pénztári jövedelmek arányban állanak-e a segélyek nyújtásával előállított terhekkel? Innen van ezután az Országos Pénztárnak és helyi szerveinek, a kerületi munkásbiztosító pénztáraknak állandó deficite, amelyet csak a törvénynek alapos módosításával, lehet majd megszüntetni.

Valóságos csapás azonban az amugy is deficittel dolgozó pénztárakra nézve, hogy még a jelenleg érvényben levő törvénnyel elérhető jöve-

delmeiket sem tudják teljes egészükben behajtani. Az 1911. évi jelentés szerint a munkaadók hátraléka ebben az egy évben több, mint nyolc millió korona volt s ennek az összegnek jó része, mint behajthatatlan, leírásra kerül. Budapesten egymagában két és fél millió korona a munkaadók tartozása, Aradon pedig ez a kinlevőség több, mint százezer koronára rug.

Aradon a pénztár évente körülbelül 400.000 koronát vet ki betegsegélyezési illeték címén. Ennek az összegnek a felét a munkaadók tartoznak fizetni, a másik felét jogukban áll a munkásoktól levonni. Ezzel a joggal természetesen minden egyes munkaadó el is mégis előáll az a helyzet, hogy az illetékek több, mint egy negyed részét, százezer koronánál nagyobb összeget, amelyből ötvenezer korona a munkások pénze, vagy egyáltalában nem szolgáltatják be, vagy pedig jobb esetben hónapokig, sőt évekig a pénztár kárára kamat nélkül használják. Hogy ez megtörténhetik, hogy ez nem ütközik bele a büntetőtörvénykönyvbe, hogy a munkások pénzét felhasználják anélkül, hogy sikkasztással lehetne a büntöket vádolni, annak egyes egyedül a törvény az oka, amely a pénztárnak csak annyi jogot biztosít, hogy a hátralékos illetékeket közigazgatási úton hajtsa be. Annak idején, a törvényjavaslat bizottsági tárgyalásánál akadt nem egy képviselő, aki ezt a rettenetes mizériát előre látta s törvénybe kívánta venni, hogy ha a munkaadó a munkások béréből levont illetékeket bizonyos időn belül nem szolgáltatja át, ez sikkasztásnak legyen minősíthető. Azonban az akkori igazságügyminiszter is előrelátó ember volt: a legelőkeltebben utasított az ellen a pótlás ellen s kijelentette, hogyha sikkasztásnak minősítik az illeték visszatartását, vagy be nem szolgáltatását, akkor a magyar bíróságoknak nem lesz más dolguk, mint ilyen sikkasztási ügyekben ítélni.

S a hátralékok évről évre nőnek. Aradon például 1911. évben 84.000 koronára rugtak a hátralékok, a múlt évben már pontosan 103.000 koronát tettek ki, pedig a pénztár igazgatósága a behajtások körül a legnagyobb erélyt fejtette ki s a pénztár egyik közege, *Várady Alfréd*, az igazgatóság és számvizsgáló bizottság utasítására és ellenőrzése mellett számtalan végrehajtást is foganatosított.

E visszaélések ügyében kérdést intéztünk egyik magasrangú munkásbiztosító pénztári tisztviselőhöz, aki a következőket mondotta:

— Megfelel a valóságnak az az értesülésük, hogy a hátralékok horribilis összegekre rugnak. A munkaadók a járulék felét a törvény értelmében levonhatják s nagyjából le is vonják az alkalmazottak fizetéséből s így a hátralék felét a legenyhebb szóval élve is jogosulatlanul tartották vissza. De hiába minden, mert a törvény ez ellen kihágási, vagy egyéb úton nem biztosított a pénztárnak eljárési módokat s ezért javasolta az országos pénztár január havi közgyűlésén *Bossányi Endre* kir. tanácsor, hogy a munkásbiztosítási törvény reformjáról az első teendőik egyike az, hogy a járulékok visszatartását kihágásnak kell minősíteni.

— Sok helyütt a közigazgatási hatóságok késedelmes és éretlen behajtási eljárásának tulajdonítják a hátralékoknak rendkívüli mértékben való elszaporodását. Aradon a pénztárt *Vannay Gyula* adóügyi tanácsnok ur a járulékok behajtásánál megfelelő támogatásban részesíti, de ennek ellenére is vannak még kiterjedt nagy gyári, építési és egyéb üzemek, amelyekről ismételt szorgalmazás dacára sem sikerült a járulékokat behajtani. A pénztár igazgatósága és felügyelő bizottsága ismételt foglalkozott már ezzel a problémával, de miután a törvény nem támogat bennünket, a behajtásra megfelelő módot nem sikerült találnunk. Más városokban sokkal szomorúbb a hely-

set, úgy, hogy a pénztár hátralékos járulékok címén 1911-ben nyolc millió koronát könyvelt el. Ez az összeg a múlt évben természetesen emelkedett s hozzávetőleges számítás szerint is tíz-tizenkét milliót tesz ki . . .

Tíz-tizenkét millió hátralék! S ebből hat millió a munkások pénze! Szomorú világot vet a munkásbiztosító pénztár jelentése gazdasági életünk moráljára! Még csak egyet: Németországban a munkásbiztosító pénztár tisztezt nagyobb számokkal dolgozik, mint a miénk. S ott, ahol a munkaadók összessége tisztezt annyi járulékot fizet, ott a hátralékok összege évente sohasem rug többre tízezer márkánál. (s. j.)

A „Dianák“ bojkottja.

(Egy gyógyszerész indítványa.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, február 12.

Zoltán Béla fővárosi, gyógyszerész még a múlt év végén két indítványt terjesztett az országos gyógyszerész egyesület igazgatósági ülésére, amelyben a reklámhajsznának két olyan kényszerítő hirta fel a központ figyelmét, amely ellen meg kell mozdulni az összes gyógyszerészeknek.

Az egyik indítvány arra a hirdetési módra vonatkozik, amelyben a Diana részvénytársaság 50 filléres pudereit és arckrémjeit kínálja a közönségnek. Ez a milliókat forgalmazó társaság nem elégedett meg azzal, hogy hirdetései révén sósórszeszkészítményei tartására rákényszerítse az egész gyógyszerészeti kart, de 50 filléres puderei és arckrémei ajánlásában ócsárolja azokat a gyógyszereket is, amelyek a magyar gyógyszerkönyvben hivatalos szerek és gyógyszerészítményeként szerepelnek. A glicerint, ung. emollient és vaselint a nagyközönség előtt ártalmasnak nyilatkoztatja csak azért, hogy szembeállíthassa velük 50 filléres készítményeit.

A Diana-részvénytársaság eddig egyedül álló hirdetési módja annál visszatetszőbb a gyógyszerészek között, mert ez a társaság legjobban tudja azt, hogy készítményei egy gyógyszerész nevével vannak kapcsolatban. A gyógyszerész pedig közegészségügyi intézmény és meg a legkirívóbb anyagi törekvés mellett is köteles bizonyos etikai elveket szem előtt tartani.

Erényi Béla gyógyszerész kollégái felháborodott figyelmeltetésére annyiban mérsékelte reklámjait szövegét, hogy a magyar gyógyszerkönyvnek, a saját anyagi hasznáért lebecsülte hivatalos gyógyszerjei emlegetését kihagyta hirdetéseiből. De azt ma is naponta olvashatjuk, hogy a „Diana“ szépitőszerek használata nélkül társaságban nem lehet megjelenni és „egészségét mindenki teljesen visszazerezheti s összes tájéalmaitól véglegesen megszabadulhat, ha valódi Diana sósórszeszt használ.“

A gyógyszerészek minden kimélet nélkül állást foglaltak a Diana-cég tulajdonosai ellen.

A gyógyszerészek kijelentették, ha a Diana-cég meg nem változtatja hirdetései reklámhajsznáját és kartársait a zaklatástól meg nem kiméli, egy a legszélesebb körben mozgalmat indítanak, egyrészt azért, hogy minden hazai gyógyszerészteret helyezze bojkott alá a Diana készítményeket és tudassa közönségével kellő megokolás kíséretében, hogy miért kell a kérdéses készítményekkel szemben ezt az utolsó remediumot alkalmazni. Másrészt mozgalmat szerveznek azért, hogy országos egyesületük a kétséges eredetű sósórszeszt áruvitásának rendezése tárgyában a belügyi kormány-nál testületi együttműködésük minden erejével tegye meg a legsürgősebb lépéseket.

Zoltán Béla gyógyszerész másik indítványa azoknak a reklámhirdetéseknél a megállítására

vonatkozott, amelyekben egy keserűvíz forgalomba hozói minden betegség ellen csodaszerek ajánlják keserűvíztermékeiket. Ez a kérdés az orvosi kar tagjait is közelről érdekli.

Véget ér a csepeli sztrájk.

(Hétfőn kezdődik a munka)

Távirati tudósítás.

Budapest, február 12.

A csepeli lövőszergyárban tegnap kitört sztrájk dolgában, amelyben haterer munkás vesz részt, a mai nap folyamán fordulat nem állott be. Ugy a gyár igazgatósága, mint a munkások ragaszkodnak követeléseikhez, amelyek nem bérkövetelési differenciák alapulnak, hanem kizáróan hatalmi kérdésen.

A gyárnak szervezett munkásai ugyanis azt követelik a gyár vezetőségétől, hogy a gyárban csakis szervezett munkást alkalmazzon, és mivel a gyárnak több alkalmazottja van, aki nem hajlandó a szervezett munkások táborába térni, a szervezett munkások bizalmi emberei azt követelték a gyár vezetőségétől, hogy ezeket rekessze ki a munkából és bocsássa el. A gyár vezetősége, bár nem befolyásolja azt, hogy munkásai tagjai e a szakszervezetnek vagy nem, nem hajlandó munkásait arra kényszeríteni, hogy belépjenek a szociáldemokrata szakszervezetbe.

Ma reggel már jó korán a gyár felé sereglettek a munkások, de a karhatalom mindennemű csoportosulást megakadályozott. Az utcákon végig négy-öt csendőrből alakult őrjáratok cirkálnak és épen ezért az utcákon lehetetlen a csoportosulás, de ezek a csendőrorjáratok időközönként sorba járják a korcsmákat is és ott sem tűrnek meg nagyobb munkás csapatokat. A közönségnek és a gyár környékének a képe általában nyugodt, a zavargásra a munkások nem is gondolnak, úgy hogy esetleges összeütközéstől tartani sem kell.

A csendőrség értesült arról, hogy a sztrájkoló munkások két vezetője, a két szocialista vezér, ma eltűnt a közönségből. Ezek ugyanis megtudták, hogy bár a csendőrség még nem keresi őket hivatalosan, de még mindig előállíthatja őket.

A munkásság bizalmiférfiai ma délelőtt hosszasan tanácskoztak a gyár vezetőségével. Tíz órakor kezdtek meg a tanácskozást, a mely két óránál hosszabb ideig tartott.

A gyárban csupán a tisztviselők és a munkavezetők dolgoznak, azonkívül több inasgyerek, a ki nem tartozik a szervezethez.

Éjjel jelentik: A csepeli sztrájk szombaton véget fog érni s a munkások hétfőn előreláthatólag már megkezdik a munkát. A vas- és fém munkások szövetsége megbízásából Malasits Géza tárgyal a gyár vezetőségével. Mindkét részen hajlandók a békés elintézésre s a formális tárgyalások holnap fognak megkezdődni. A tárgyalásokat már holnap be is lehetne fejezni, ha a gyárvezetés nem akarná most az összes függő kérdéseket elintézni, hogy ezután hosszú időre rendet teremtsen a gyárban. Ilyen körülmények között minden vitás kérdést fognak letárgyalni s így a tárgyalások elhúzódnak szombatig. A gyár hétfőig minden körülmények között zárva lesz, de hétfőn a legnagyobb valószínűség szerint megindul már a munka.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi turista-egyesület piknik és tombola rendező bizottsága 14-en, péntek délután 5 órakor az egyesület új otthonában, a kulturpalotában értekezletet tart, melyen megalakítják a külföldi bizottságokat és kidolgozzák az estély részleteit. Ezen értekezletre az egyesület tagjait és az estély iránt érdeklődőket tisztelettel megbivja az ATE. igazgatósága. (Bajárát a Salaczpark felől)

Vilmos császár ökrei.

(Az uralkodó, mint gazda.)

Berlin, február 12.

A császár ma délben megjelent a német Landwirtschafsrat (országos jellegű mezőgazdasági véleményező testület a földművelésügyi minisztérium mellett) ülésén, melyet az uralkodó nagytermében tartottak meg. Kíséretében volt a birodalmi kancellár és több miniszter. A tanács elnöke üdvözölte a császárt és hódolatteljes szencsekívánatait fejezte ki előtte leánya eljegyzése alkalmából. A császár ezután az előadói asztalhoz ült és szabad előadást tartott. Néhány szöveget papírost tett maga elé, a melyeken jegyzetel volt.

— Két év előtt — mondotta — volt szerencsem röviden megismeretni önöket azokkal a föld és talajjavítási munkálatokkal, melyeket az én utasításomra Kadine melletti birtokon végeztettem. Most újra bátorodom szives figyelmüket igénybe venni és néhány olyan számot szeretnék bemutatni, melyek az eddigi munkálatok eredményét tükröztetik vissza. Bocsássanak meg, ha a statisztika kissé fárasztó is, de mindenesetre tanulságos.

A császár ezután a statisztika alapján hebizonyította, hogy mennyivel több takarmánya termett az általa feltalált talajjavítási és trágyázási eljárás következtében. Különösen büszkén mutatott rá egy 500 holdas legelőre, amely valóságos csodásan buja termést adott.

Ezután számos adatokat sorolt fel az aratás és állattenyésztés eredményéről és arra a következtetésre jutott, hogy a befektetés busásan meghozta gyümölcsét.

— Be tudom bizonyítani most már — ugymond — hogy tényleg módunkban van hazánk mezőgazdasági termelésének olyan mérvű fokozása, hogy nemcsak hussal, hanem kenyérral is magunk láthatjuk el népünket.

— Hálás köszönetet mondok — folytatta — Loekow tanácsos urnak, aki szives volt szakszerű tanácsaival engem támogatni és különösen a rozstermés javult meg ez által és sokkal hasznosabb lett. Az én csürcim előtt valósággal verekedtek az emberek, hogy kapjanak a rozsból, olyan pompás volt az. Mondhatom, hogy nagyszerű üzletet csináltam ezzel a rozssal. (Zajos derűtség.)

A császár ezután egy ökr faj, a bos indicus major tenyésztéséről beszélt és azt mondotta, hogy mint igavonó kitűnően bevált.

Az előadást óriási tetszéssel és tapsal fogadták. A császár ezután résztvett a rendes tanácskozásban és többször felszólt. Mindannyiszor, épen úgy, mint bármelyik másik tag, engedélyt kért az elnöktől a szólásra.

SPORT.

+ Az Aradi Vivó Klub ma este tartotta meg a Fehér Kereszt vendéglőben közgyűlését, amelyen a tisztikart a következőképp alakították meg:

Diszelnökök: gyoroki Andreyi Károly báró, Pallavicini Alfréd őrnagy, Strobel Rezső lovag, alezredes. Elnök: nyéki Kintzig János. Tarselnökök: Capdebó Géza tábornok, Hamory László dr., hiszjolvai Szabó Zoltán alezredes. Ügyvezető igazgatók: Szantay Béla, (1 állás betöltetlen) Ügyvezető igazgatóhelyettes: Boros József dr. Titkár: Abaffy György dr. Másodtitkár: Petrány Iván. Főjegyző: Eckhart István. Jegyzők: Losonczy Béla, Székely Károly, (két állás betöltetlen). Főpénztáros: Braach Elemér. Pénztáros: Glück Andor. Ellenőrök: Hoffmann Aladár, Dreschmidt Ferenc, Öry Gyula dr., (egy állás betöltetlen). Háznagya: Vaszits János. Ügyész: Gabos Jenő dr. Számvizsgáló bizottság: Farkas Károly, Szabados Béla, Nikolits Sándor, Anhaltzer Ignác, Weisz Károly.

Választmányi tagok: Biró Alajos, Barra Gyula dr., Boros Zoltán, Csorogár Jenő, Fetter Elemér dr., Forner Rezső, Fischer Richárd, Friedrich György, Gonda Ernő, Gábor Sándor, Kilényi Zoltán dr., Kintzig Géza, Kell Rezső, Kron László, Lőelkes János, Lipcsey Béla, Molnár László, Menzárth Lajos, Németh Pál, Ransburg Sándor, Salacz Béla, Szathmáry Béla, Steiner Jenő, Sugár Jenő, Varjassy Lajos dr., Weisz Lajos, Boros Zoltán.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Csütörtök: *A kedves Augusztin*, operetta. (Először. C. bérlet.)

Péntek: *A kedves Augusztin*, operetta. (A. bérlet.)

Szombat: *A kedves Augusztin*, operetta. (B. bérlet.)

Vasárnap: Délután: *A farkas*, vígjáték. (Délután először.) Este: *A kedves Augusztin*, operetta. (C. bérlet.)

* A Délvidéki Szini Kerület. Lugosról jelentik: A Délvidéki Szini Kerület szinügyi bizottsága ma *Dehmánics* Lajos főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a lugosi színház igazgatójává *Balla Kálmánt*, a Magyar-színház művészt teszik meg.

* Az Országos Szimfoniai Zenekar e hó 23-iki hangversenye ugyalszik a legszelebb társadalmi köröket fogja egyesíteni a közoktatásügyi min. fenntartása alatt álló állami zenekar játéka-nak meghallgatására és ünneplésére. Mint értesülünk a megye és a város hivatalosan is képviselve lesznek a 60 főből álló művészgárda fogadtatásánál és a hangversenyt követő banketten, amiben különben csak a többi városok példáját követik. A műsor csupa értékes, modern számot ölel fel Csajkovszki, Goldmark, Chován, Ravel és Vincent d'Indy egy-egy művét. Jégyek 8—2 korona árban már csak korlátolt számban kaphatók Scherhag H. és Fia cégnél. (Andrássy-tér 14.) A fúharmoniai egyesület bérleti igazolványukkal léphetnek be.

* A szinigazgató közlései. *A kedves Augusztin* csütörtökön kerül színre az aradi színházban. Fall Leonak, a bécsi kedvelt komponistájának legújabb, kitűnően sikerült munkája ez az operetta, amelynek kedves, fülbemászó muzsikája az első hallásra megfogja a közönséget. Az operett szövege is igen jó, főként a humoros elem van képviselve; kacagó jókedv, paizán derű uralkodik a színpadon, amiből hozzájárul még a könnyed, nevető muzsika. Különösen nagy sikerre számíthat Anna, Augusztin és Nikola tercetteje, Anna és Nikola duettje, amelyek az operett legsikerültebb számai. A próbákon már teljesen elkészült az operett személyzet a darabbal s mint előrelátható, *A kedves Augusztin* csütörtöki premierje nagy és kiváló sikerrel fog járni, amiből még az új jelmezek és díszletek is hozzájárulnak. A főbb szerepeket Rontay Boriska (Anna), Diósi Nusi (Heléna), Nógrádi Malvin (Huszár (Augusztin), Hajdutska (Nikola), Győző (Bogumi), Polgar (Jasmirgott), Herold és Balázs játsszák. A darabban előforduló táncokat Benkőné tanította be, a darabot Polgar rendezti. — Vasárnap délután Molnár Ferenc szenzációsan nagyszerű vígjátéka, a *Farkas* kerül színre. — *Cyranó de Bergerac*, Rostand Edmondnak, a franciák világhírű, ragyogó szavú költőjének gyönyörű, romantikus drámája a legközelebb újból színre kerül az aradi színházban teljesen új betanulással.

* Az ember tragédiája. (A premier nagy napja.) Az Apolló színház teljesen elkészült Az ember tragédiájának bemutatójára. A mintegy 4000 méter hosszú film megérkezett az Ambrosió olasz filmgyárból s ma délelőtt a színház műszaki személyzete lepróbálta. Maga a film teljesen új, csodálatra méltó hatalmas alkotás. Hét felvonásban dolgozta fel a filmgyár az ember tragédiájának lebilincselő történetét, amely nagyrésztben eltér Madách ismert színdarabjától s oly eredeti részletekkel van kibővíve, amelyeket a színpad szűk keretei között s fogyatékos technikája mellett lehetetlen volt megcsinálni. Így például amíg Madách színdarabjában Jézus nem jelenik meg a néző előtt, addig ebben a fenomenális mozidramában a Megváltó kinszenvedéseinek kálváriája s menyemenelete végigvonul a mozivászonon. Korhű jelmezekkel, festői tájakon csinálta meg az Ambrosió filmgyár ezeket a bibliai képeket, amelyekhez az Apolló színház zenekara stilszerű zenedarabokat fog játszani. Az utalványos jegyek nem érvényesek. — *Az Apolló gyermekelőadásai.* Ma, csütörtökön délután az Apolló színház két gyermekelőadást tart. Az első három órákor, a második négy órákor kezdődik. A műsor tisztán gyermekeknek való tanulságos és mulattató képekből van összeválogatva. A gyermekelőadásokra a színház igazgatósága a helyrakat felére szállította le.

* Új műsor az Urániában. Két nagy sláger dominálja az Uránia színház csütörtöki új műsorát. Az egyik a Vitograph amerikai film-gyárnak Kereszt-uton című hatalmas drámája, melynek legjobb ajánlója a produkáló film gyár neve és hogy Amerikában játsszik. A másik *A szerelem válságdija* című három felvonásos modern dráma, melynek a leghívebb francia művészek szerepelnek. A természeti látványosságok közül nagy érdeklődésre számíthat a dalmát tengerpart leg ragyogóbb részlete, Ragusa látképe, mely teljesen új felvételben kerül a közönség elé. 175

Az agyonlőtt osztrák képviselő.

(Kuntsak részvétirata az özvegyhez.)

Távirati tudósítás.

Bécs, február 12.

Kuntsak Pál keresztényszocialista munkást, Kuntsak keresztényszocialista közseg-tanácsos és alsóausztriai tartománygyűlési képviselő öccsét, aki tegnap Schumeier képviselőt agyonlőtte, még az éjjel kihallgatták és kihallgatását ma délelőtt is folytatták.

Hogy mennyire készült a merényletre, kitűnik abból is, hogy revolverének golyóját előzetesen négy helyen behasította s ez volt az oka annak, hogy a golyó a szoros értelmében szétrocsoltta Schumeier fejét. A mai kihallgatáson elmondotta a merénylő, hogy tegnapi vallomását fenntartja s ahhoz sem hozzá tenni valója nincsen, sem vissza nem von belőle semmit. Kuntsak csak egyszer lőtt Schumeierre. A merénylet előkészítésére vonatkozóan azt mondta a rendőrségen, hogy egy újságból értesült arról, hogy Schumeier Stockerauban beszédet fog mondani s az volt a szándéka, hogy ott öli meg a képviselőt, de csak Korneuburgig utazott, onnan a legközelebbi vonaton a visszaterülő Schumeierrel együtt Bécsbe utazott s amikor a pályaudvaron kiszállt, meglátta Schumeiert, odament hozzá és agyonlőtte. Schumeier holtteste annyira szétrocsoldott, hogy személyét csak képviselői igazolványa alapján tudták megállapítani.

A meggyilkolt Schumeier képviselő holttestét holnap fogják felboncolni. A holttestet pánteken adják át a családnak s a temetés vasárnap lesz. A gyászbeszédet *Ellenbogen* képviselő fogja mondani. Az urakháza elnöke Windichgraetz herceg az osztrák képviselőház elnökehez részvétlívratot intézett. Kuntsak Lipót községi tanácsos, a gyilkos fivére, Schumeier özvegyéhez a következő részvétlívratot intézte:

— Fivérem szerencsétlen és felelőhatatlan tette kimondhatatlan fájdalmat hozott önműre és gyermekeire. Engem is mélyen megdöbbentett a szerencsétlenség, mely ezen tettel magamat és családomat is sújtja és indíttatva érzem magam arra, hogy önnek és gyermekeinek legmélyebb részvétemet fejezzem ki. Szívem mélyéből kérek öntől és gyermekeitől bocsánatot. Nyujtsa családomnak és nekem azt az egyetlen vigaszt, hogy ön nem haragszik reánk. Kimondhatatlan fájdalommal önnel együtt érez Kuntsak.

Személyesen pedig a következőket jelentette ki Kuntsak községi tanácsos:

— Nem tartottam fivéremet képesnek arra, hogy ily tettet elkövessen. Épen ő volt az, ki annak idején családuknak Schumeier mellett szót emelt s ezért velünk is összeveszett. Ő akkor azt mondta: „Hagyjátok Schumeiert békében! Ő egyike a legjobbaknak a szociáldemokraták között.”

— Mint hallom, fivérem Stockerauba utazott Schumeier után, de meggondolta a dolgot és nem akarta Stockerauban elkövetni a gyilkosságot. Majd Korneuburgba utazott, hol néhány pohár sört ivott meg és szerencsétlenségére azzal a vonattal utazott vissza Bécsbe, amelyben Schumeier is ült.

A gyilkos fivére megjelent Weisskirchner polgármesternél is és kijelentette, hogy hajlandó összes mandátumait letenni. A polgármester arra kérte, hogy nyugodjék meg s várja be a további fejleményeket.

Schumeiernek hetvenhét éves anyja, ki egyik fivérével lakik, még mitsem tud fiának borzalmas haláláról. Schumeier egyik leányának e hónapban kellett volna férjhez mennie, a tragikus eset következtében természetesen elhalasztották a házasságot.

A rendőrség ma házkutatást tartott a gyilkos lakásán, hol száz patront találtak; s egy készüléket, melylyel a gyilkos a patronokat preparálta, hogy azok még gyilkolóbb hatásúak legyenek. A rendőrség kiderítette, hogy a merénylő 1899-ben a szociáldemokratapárt tagja volt s Schumeierrel együtt működött a pártban. Két év előtt szocialista körökben már elterjedt az a hír, hogy Kuntsak merényletet akar elkövetni Schumeier ellen s az a híresztelés tavaly októberben újból határozott formában lépett fel.

Styria miniszterelnök a szocialista képviselők klubjához megleghangu részvétlívratot küldött.

Gyilkos hivatalnok.

(Családi dráma Orosházán.)

Távirati tudósítás.

Orosháza, február 12.

Bikádi Mihály, az Orosházi Takarékpénztár tisztviselője, aki 1911. óta van az intézet szolgálatában, s a múlt év elején vette nőül Jankó Mihály gazdálkodó *Juliska* nevű leányát, kedden este hét órákor szóváltás közben agyonlőtte sógorát, az Orosházi Népbank tisztviselőjét, Jankó Gergelyt. Tette elkövetése után felesége kíséretében önként jelentkezett a rendőrségen.

Bikádiék egybekelésük óta állandóan viszálykodtak a fiatal asszony bátyjával, Jankó Gergelyvel és az anyóssal, akik nem tudták megbocsátani a teljesen szegény fiatal embernek, hogy a vagyonos családba beházasodott. Állandó volt a családban a civakodás és mindenáron arra törekedtek, hogy a fiatal párt elűzzék a háztól. Anynyira kiélesedett közöttük a helyzet, hogy a múlt hét folyamán Bikádi Mihály rendőrségséget kért, hogy sz anyós házából ingóságát elvitethesse, mert sem anyósa, sem sógora nem tűrte a háznál. A hatóság a karhatalmi segítség megadását megtagadta, mert nem látott okot a megadására.

Kedden ismét kitört köztük a civakodás. A vita hevében Jankó Gergely revolvért rántott sógorára, rá is lőtt, a golyó azonban nem talált. Bikádi erre szinte önkívületi állapotban előrántotta browninját és célzás nélkül lőtt támadójára, akit a golyó jobb homlokcsontján talált és hátul a koponya belsejében kihatolva, megölte Jankó Gergelyt. Az anyós holtan lehanyatló fia védelmére vejeire támadt, azonban Bikádi Mihály kétszer rálőtt, a golyók az asszony jobb karját furtak keresztül. Az eset után Bikádi Mihály kérte a rendőrségen, hogy tartóztassák le, mert sógorát és anyósát agyonlőtte.

A rendőrségen érthető megdöbbenést keltett a fiatal ember jelentkezése, nem akartak szavainak hitelt adni. Pár perc múlva anyósa is jelentkezett egy asszony kíséretében és segítséget kért veje ellen, aki fiát lelőtte. A rendőrség Csermák Béla dr. és Hazai Samu dr. orvosokkal tisztelt megjelent a tragédia helyén, Jankó Gergely holt volt. A könnyen sérült Jankó Mihályné sebeit bekötötték. A rendőrség Bikádi Mihályt, aki kétségbe van esve tette miatt, őrizetbe vette és távirati jelentést tett a gyulsi törvényszék vizsgálóbírájának és az ügyésznek. A vizsgálóbíró intézkedései Jankó Gergely holtteste megfelelő felügyelet mellett érintetlen marad.

HIREK.

A régi és az új főkapitány.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

Arad város törvényhatóságának bizottsága kiváló érdemeinek teljes elismerése és jogos kivánságának figyelembevételével nyugdíjazta Sarlot Domokos főkapitányt. Varjassy Lajos polgármester, aki a közgyűlésen elnökölt, azzal is kifejezést adott a bizottságnak és elismerésének, hogy a közgyűlés tárgysorozatában negyvenharmadik pont gyanánt szereplő ügyet sorrenden kívül tárgyalta, hogy a törvényhatóság nagyszámban megjelent tagjai lehessenek tanúi az érdem jutalmazásának. A főkapitány egyik legrégebb barátja, Mülek Lajos dr. betegesen jött el a közgyűlésre, hogy keresetlen, és rövid beszédben juttassa kifejezésre a törvényhatóság háláját a nyugalomba vonuló főkapitány korszakos jelentőségű működése iránt.

— Sarlot érdemeit — ugymond — ez alkalommal sajnos nem tudom úgy méltatni, ahogy óhajtanám s mint az kötelességem lenne, mert beteg vagyok. De nem szavaknak, hanem az érzelmeknek igazsága, ereje és mélysége a fontos. Hogy mit tett Sarlot a rendőrség modernizálása tekintetében, e teremben fejtegetni nem kell. Egész élete a becsületes polgári munkának, a mintaképe. Megközelíthetetlen, feddhetetlen szilárd jelleme ragyogó példája volt tisztikarának, melyre azonban nem csak ők, de mi is büszkék vagyunk. Most, hogy visszavonult, hangsúlyozni kell, hogy olyan tisztviselője, olyan rendőrfőkapitánya volt Aradnak, hogy csak azt kívánhatjuk, hogy utódja is olyan legyen, mint ő. Mondjuk ki, hogy biztositjuk őt vonzalmunkról, szeretetünkkel és kívánjuk, hogy Isten áldásától kísérve sokáig élvezhesse a megérdemelt nyugalmat.

A törvényhatósági bizottság közgyűlése lelkes eljenzéssel fejezte ki egyetértését Mülek dr. felszólalásával és egyhangúlag magáévá tette a tiszteletjes javaslatát és a főkapitány részére évi hat ezer korona teljes fizetését alapította meg nyugdíj gyanánt, továbbá kilencszázhatvan korona lakbérnyugdíjat kegydíj gyanánt.

Itt írjuk meg, hogy Urbán Iván báró főispán pályázat mellőzésével Arad város rendőrfőkapitányává Grein Nándor eddigi helyettes főkapitányt, a bünygyi osztály vezetőjét nevezte ki. A kinevezésről szóló okmányt a főispán holnap küldi át Varjassy Lajos polgármesternek azzal a kérelemmel, hogy azt hozza Arad város közönségének tudomására.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. További hőszűnyedés és elvétel, főleg keleten csapadék várható. Sürgönyprognózis: Hideg, elvétel csapadék.

— Egyházi hírek. Glattfelder Gyula dr. eszani püspök Gehl Ottmár németperagi lelkészt Nicsyfalvára, Bieber Béla eleki káplánt Németperegre nevezte ki helyettesplébánossá. Kántor Jenőt Nagyszámra, Elekre, Jakesch Lázár Pált Nicsyfalvára, Gyencs Györgyöt Csánádpalotáról Kisbecskerekre, Proháb Istvánt Kisbecskerekéről Kistelekre és Szakál András Kistelekről Csánádpalotára küldte káplánnak.

— Kitüntetett bécsi magyar orvos. A királyi Müller Albert dr. orvosnak a Bécsi Magyar Egyesület körül szerzett érdemeinek elismerésül a királyi tanácsosi címet adományozta.

— Egy román herceg utja. Bukarestből jelentik: Karoly román herceg ma délután Bukarestből Berlinbe utazott, ahol három hetet fog tölteni.

— Névmagyarosítás. Kiskoru Dreisier Vilmos és Dreisier Irén makói illetőségű aradi lakosok családi nevüket „Varga” névre kért átváltoztatását a helyettes miniszter megengedte.

— Egy tömeggondnokság kulisszái mögött cím alatt Arad estilapjában olyan cikk jelent meg, amely a tájékozott közönség körében derűtséget fakaszt. A cikk a szerencsétlen Benoid gyár csődjével foglalkozik és azt állítja, hogy Tisza István gróf egy aradi ügyvéd érdekében lépéseket tett, mert Arad képviselője annak a bizonyos ügyvédnek (a nevét a lap feltett titokként őrizi) szeretne volna juttatni a csődöt meggondnoki zsiros jutalmat. A lap szerint Tisza leveleket is írt ez ügyben, de eredménytelenül. A cikk azt is állítja, hogy Tiszát megkérték: járjon közbe a kormányznál a Benoid-gyár számára adandó állami segély érdekében, mert kormány szubvencióval talpra lehetett volna állítani a gyárat. A cikk naivitásai olyan kirívók, hogy még akkor is lehetne cáfolni, ha komoly és súlyos tények nem állanának rendelkezésünkre. Tisza István senkivel sem levelezett, hogy a Benoid csőd egyik, vagy másik ügyvédé legyen, mert hiszen a közvetlen érdekeltek is csak a csőd elrendelése előtt való napon tudták meg, hogy a csőd elkerülhetetlen. A Benoid gyár részvényiársaság felszámolói vasárnap állapodtak meg abban, hogy miután váratlanul teljesíthetetlen anyagi követeléssel léptek föl a társulat ellen, kénytelenek megkérni a csődöt. Másnap az egyik felszámoló megkérte a csődöt s néhány óra múlva a törvényszék el is rendelte azt. Tiszának tehát már fizikailag is lehetetlen volt bárki érdekében eljárni. — Ami pedig azt illeti, hogy Tisza nem eszközölt ki államsegélyt a Benoid-gyárnak, azt mindenképp helyesnek kell tartani, csak a pénzüket sirató részvényesek nem. Az talán mégse tartozik az állam hivatalai közé, hogy meggondolatlanul alapított, haldokló, föl nem tamasztható vállalatokra pazarolja az ország pénzét.

— Több milliós állami panama. Rómából jelentik: A rendőrség ma letartóztatta Ricciandrol és Morale mérnököket, a római igazságügyi palota építőt és vállalkozóit, akikről a titkos vizsgálat megállapította, hogy Commandatore Silvestri-vel, ki gazdasági főnöke volt az igazságügyminisztériumnak, most pedig az államvasutak osztályfőnöke, künös manipulációkat követtek el. Ez utóbbi ellen is elfogadási parancsot adtak ki, de ezideig még nem sikerült őt megtalálni. Manjole mérnök az építő cég harmadik tagja vidéken tartózkodik, őt is keresik. Az építész az államvasutak osztályfőnökével egyetértve úgy manipuláltak, hogy az államnak hat millió lirát kellett ráfizetni az építésre.

— A nők választójoga Németországban. A német birodalmi gyűlés — mint Berlinből jelentik — foglalkozott a szociáldemokrata párt indítványával, melynek első szakasza így hangzik: A német birodalmi alkotmánynak harmadik cikke a következő póttással egészítessék ki: „Minden szövetségi államban az általános, egyenlő, közvetlen és titkos választójog alapján megválasztott képviselőtestületnek kell fennállnia. Az aktív és passzív választójog husz éves életkor után megillet minden polgárt, nemre való tekintet nélkül, abban a szövetségi államban, amelyben lakása van. A választók hozzájárulása szükséges minden új törvényjavaslatához s az állami költségvetés megállapításához.” Az indítvány felett nagy vita volt, első olvasásban befejezték a vitát, majd második olvasásra került a sor s azt most tárgyalják.

— Telefon az utcán. A város közgyűlése engedélyt adott az aradi automobil közönség számára, hogy autobuszkocsi állomásein telefon fülkéket állíthasson fel, amelybe a távbeszélőkészülékeket a gépkocsit hazulról hívó közönség használhatja.

— Koholt rablótámadás. Botta Lajosné munkaképtelen és lábfájás miatt hónapok óta ágyhoz kötött aradi asszony ma reggel azt jelentette a rendőrségnek, hogy ma éjszaka Trombita-utca 6. számú házában levő lakásában eddig ismeretlen tettesek kirabolták. A feljelentés szerint éjjel tízekét óra tájban két bekormozott arcú férfi lépett az asszony egy szobából álló lakásába s arra kényszerítették, hogy gyufát gyújtson, majd pedig az egyik fejbe vágta, a másik mellbe ütötte, kezét kendővel összekötötték, a száját betömtek és kidobták az ágyból a földre, a párnája alól pedig kivették az ötvenegy korona készpénzt tartalmazó tárcáját és miután még összerugdosták őt, a nyomorék nőt, megszöktek. Botta né gyanúja alapján a rendőrség egy aradi őszeresnél alkalmazásban levő hetest nyomozott. A kirabolt asszony előadása szerint ugyanis a múlt héten eladta minden butorát egy őszeresnek ötvenegy koronáért, mert a szegényházba akar vonulni. Az őszeres egy embert küldött el a pénzzel a butorokért, aki azokat el is szállította, de feltűnő körülményesen érdeklődött nála vagyoni viszonyai iránt. A detektívek nyomozás közben többször megfordultak Botta né lakásán és több ízben ki is hallgatták. Fel-tűnt nekik, hogy az asszony elbeszéléseiben eltérések vannak és különösen az eltelt gyznut, hogy egy ízben már csak egy rablóról beszélt. Végül bevallotta, hogy az egész rablási történet csak mese, melyet ő eszelt ki. Nála senki sem járt az éjszaka, a pénzt el nem lopták, hanem az egy bőrdöng fenekén van és nyomban elő is vette és megmutatta a detektíveknek. Bevallotta, hogy maga kötözte össze a kezét és tömte be a száját, miután lefeküdt a földre és hallotta a kirabolására léptek közeledését. Mindezt azért cselekedte, mert félt, hogy ha megtudják, hogy pénze van, a szegényházban elveszik az ellátás fejében. A rendőrség hatóság féltrevezetése miatt megindítja Botta né ellen az eljárást.

— Tisza István budapesti lakása. A Nap írja ezt a valószínűleg történelmi: Tisza István grófot, a hatalmas Házelnököt, az ezerholdak urát most az a sors érte, ami szegény közpolgárokat: kisteigerölték a lakásából. Tisza gróf nyolc év óta lakik a Városligeti fasor 3. számú házában sógorával, Sándor János volt államtitkárral. Csinos, egyemeletes kis palota ez a ház, árnyéktartó öreg fák között s emeleti részét Sándor János, a földszintet Tisza István lakta. A ház a Ney Dezső és társai tulajdona, amelynek béréről tízenegyezeröttszáz koronát fizetett a két dúsgazdag bérlő. Hetezer korona volt a Tisza házára, Sándor János ötszereztársázat fizetett. Eddig adómentes volt a ház, de ebben az évben megszűnt a háztulajdonosoknak ez a kedvezménye s úgy találták, hogy föl kell emelniök a házbért, ha a megfelelő jövedelmet biztosítani akarják maguknak. Ugy is tettek. Most a negyed elején tudomására adták Tiszának, hogy a lakások bérét tíz százalékkal fölemelik. Tisza István ezért fölmondta a lakást. Neyék ezt a választ tudomásul vették, kiakasztották az intim kis palota kapujára a lakáshirdető cédulát és kiadták mindkét lakást a felemelt házbérral.

— Elsikkasztott százezrek. Déváról jelentik: Érdekes feljelentést tett a dévai munkásbiztosító pénztár több munkaadó ellen, akik a pénztárt illető járulékokat a munkások béréből levonták, de azokat a pénztárnak nem szolgáltatták be. Az így visszatartott járulékok összege kétszáz ezer korona. A pénztár a munkaadók ellen sikeresen közzétette a feljelentést. (A feljelentés azonban egészen célszerűtlen, mert a törvény nem tekinti ezt sikkasztásnak.)

— A sirásói díjak emelése. Arad város közgyűlése ma elhatározta, hogy a temetői sirásói díjakat hat illetve, négy koronára emeli. A határozat ma életbe lép.

— És bocsásd meg a mi vétkeinket... Csanádegyházmegye érélyes, de — úgy mondják — igazságos püspöke a mai nappal kiadott rendeletével megváltoztatta a másfél év előtt tett egyik nevezetes intézkedését. Emlékeztet, hogy a temesmegyei Bogdargós község öregedő, de talpig becsületes plébánosát, Bieber Bélát káplánná degradálta a haragos főpásztor. Az ősz hajju plébánosról ugyanis kiderült, hogy nem követte a megmondottan apáknak rossz példáját: — gondoskodott a gyermekeiről. A cölibatus érvényben maradásáig ugyanis a római katolikus egyház papjainak meg kell tartati ama szent fogadalmat, hogy a földi gyönyörűségek legdusabb forrásától, a nőtől óvakodnak. Bieber plébános nem tudta leküzdeni a vére parancsát. A gyermekeiről becsületesen gondoskodott is. Így jutott tudomására a püspöknek, hogy a bogdargósi plébános a szeretet parancsait öszetevésztette a szerelem bűvés igéivel. Büntetésből az aradmegyei Elek községbe helyezte — kápláni rangban. Másfél évig maradt itt az egykori plébános s mint öreg káplán is kitűnően megfelelt hivatásának. Most aztán a püspök meglegelte a vezeklést. Megbocsátotta a plébános vétkeit. Az aradmegyei Németpereg községbe most helyettes plébánossá nevezte ki Bieber, aki ime kétszer éli végig a papi mesterség inaséveit — a szerelem miatt.

— Kifosztott ékszerüzlet. Nagyszébenből jelentik: Tegnapi hajnalban Klein S. mu ékszerész üzletét kirabolták. Ékszer és óras üzletét ez előtt két és fél évvel nyitotta meg Klein, szorgalmas, munkás ember volt, üzlete folyton fejlődött, úgy, hogy most már 20.000 koronát megérő áruja is volt. Kedden reggel üzletnyitás alkalmával rémülten látta, hogy a három és fél méter magas üzlethelyiség mennyezetén egy 80 centiméter hosszú és 50 centiméter széles nyílást vágtak a betörők, azon keresztül jutottak be. Közelemből észlekedett be valamelyik és kötéllel húzták ki az üzletnek éppen közepére eső részen keresztül. A rendőrség Ince Miklós kapitánnyal az élén, a helybeli csendőrséggel karöltve a nyomozást azonnal megindította. A pesti és nagyobb vidéki városok rendőrségeit is értesítették, mert tizenegyedikén, a hajnali négy óras vonattal négy gyanús viselkedésű ember utazott Nagyvárad felé. Mindenesetre a betörést csak olyan követhetik el, ki vagy ismerős az üzleti viszonyokkal, az üzlet berendezésével, vagy aki hivatalos betörő, mert csakis olyan tárgyakat vittek el, ami arany és valódi ezüst vagy drágakövel van díszítve. Kleinnek az áru betörés elean biztosítva voltak ugyan, de a legutolsó novemberi díjnyugtát nem váltotta be.

— Általános sztrájk Belgiumban. Brüsszelből jelentik: A szociálisták nemzeti bizottsága mai ülésén az általános sztrájk kitérésének napját április tizenegyedikére tűzte ki. Együttal proklamációt intézett a lakossághoz, amely igen mérsékelt és modoros hangú. Kijelentik benne a szociálisták, hogy a sztrájkot nem a munkások ellen szervezik, hanem kizárólag politikai jellegű s ennél fogva a szokásos felmondási időt is be fogják tartani. Polgári körökben a proklamáció igen jó benyomást keltett s ennek hatása alatt a tőzsdetügynek azonnal bizottságot alakítottak sztrájkalap gyűjtésére. A nem belga munkások nem vesznek részt a sztrájkban, azonban kötelességük bérük felét a sztrájkasszába beszolgáltatni. A kormány minden intézkedést megtesz a sztrájkra vonatkozólag s hir szerint több évjárat katonaságot behívtak.

— Kiadó bérmagtár. Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak arad-szegedi vonalán Ópécska állomáson egy 15—20 waggon gabona tárolására alkalmas bérmagtár f. év aug. hó 1-től kiadó. Feltételek a vasútgazgatóság forgalmi osztályánál meg tudhatók.

— Olvasó közönségünk b. figyelmét felhívjuk Fischer Mór üveg és lámpaárú cégnek mai hirdetésére.

— Különös fegyelmi vizsgálat. Szokatlan indoka van annak a fegyelmi vizsgálatnak, amelyet Békésmegye közigazgatási bizottsága rendelt el Kutassy Ida békési tanítónő ellen. A közigazgatási bizottság elrendelte, hogy a tanítónő ellen a fegyelmi eljárást tartsák meg s annak eredménye szerint fog azután dönteni a felfüggesztésre vonatkozólag. Kutassy Ida tanítónő azt a hibát követte el, hogy tanítás ideje alatt a tanterem ajtaját, ablakát kinyitja s úgy tavit nyakendőbe betakaródzva, ami által a gyermekek egészségét veszélyezteti. Az igazgató a nyitott ajtót és ablakokat becsukatta, de az igazgató eltávozása után a tanítónő az ablakokat ismét kinyitatta. Szóval meg akarják büntetni a tanítónőt, mert mértéken fölül szereti — a szabadlevegőt.

— Hungária kávéházban Purcsi Károly hírneves makói zenekara csütörtökön és pénteken hangversenyez.

— Merénylő inas. Sárosi Béla, Mankes József aradi kocsijárat tizenhat éves inasa és Borbás Sándor ugyancsak ennek a mesternek a segédje tegnap este a Nádor-utca 4. számú házban levő kocsijárat műhelybe igyekeztek gazdjuk Edelspacher utcai lakásáról. A kapu aljában ugyancsak az ebben a házban lakó Koss Mátyas iparosnak Nagy József nevű inasa revolvert fogott rájuk s azt el is sütötte, a golyó azonban egyiküket sem találta. ANg ért be Sárosi a műhelybe, ismét revolverlövést hallott s megfordulva látta, hogy előbbi támadója használta megint a fegyvert, melynek golyója a vállába faródott. Csak ma reggel küldtek orvosért, aki megállapította, hogy a golyó husz napon belül gyógyuló sérülést okozott. A merénylő inas megszökött.

— Adományok. Mult hó óta a következő adományok folytak be az aradi Cseléd-Orthon részére: Gróf Károlyi Gyuláné 1000 korona és 20 darab nyul, Dengl Lajosné 50 korona, Aradi Polgári Takarékpénztár 50 korona, Weitzer János gépgyár 20 korona, Aradi Elő Takarékpénztár 50 korona, özv. Kovachich Józsefné 10 korona. Mindezekért ezuton is halás köszönetet nyilvánít az egyesület elnöksége. — A Polgári Jótékony Nőegylet köszönetet mond az Ipar- és Népbanknak 30 korona adományáért. — A Nők Orthonának ajándékoztak: Özv. Nesnera Aladárné 20 koronát, Avarffy Ferencné özv. Közig Károlyné ravatalára szánt koszorú megváltására 10 koronát, Kilényi kereskedő többféle ruhaneműt, Halmay Andorné 2 zsák zöldséget, 1 zsák főzelékek valót, 2 üveg bort, egy évfolyam folyóiratot, Haszlinger Ferencné 1 kosár hagymát. Mindezekért halás köszönetet mond az elnökség.

— A t. kereskedelmi és irodai alkalmazottak figyelmébe! Tisztelettel értesítem, hogy február hó elején a Pichler Sándor írógépvállalattal kapcsolatosan, annak helyiségében. Haszlinger-utca 5. új esti könyves tanfolyamot meg nyitottam. Tandíj havi 10 korona. Engel Mór tanfolyamvezető. 827

— Üzletfelosztás folytán az Üveg és Porcelán Versenyáruházban, Weitzer János-utca (főpostával szemben) mindennemű üveg, porcelán, lámpa, chinaezüst és terrakotta dísz tárgyak és használati cikkek eredeti gyári árban lesznek elárusítva. Képkerekekben óriási választék legolcsóbb árban. Telefon 984. 888

— 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást egy eredeti Kárpáti-féle főfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Buros Béni-tér. 7031

— Házasulandók figyelmébe! Jegygyűrűk, pompás brilliáns ékszerek és aranyárúk egyedül a készítőnél nagy választékban legolcsóbban kaphatók. Waldmann I. ékszerműves, Arad, Szabad-ság-tér 14. 601

— Fizetésektelen kereskedők egyeztetését és moratorium megszerzését elvállalja „Kereskedelmi Egyeztető” iroda Arad, Simonyi-utca 9. sz. Telefon szám 828.

— Legjobb hegedűhurok és töltőtollszára Kerpel Izsónál kaphatók.

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(Az adósság és az ivás.) Egy szubaltern vasúti tisztviselő az utóbbi időben nagyon az ivásnak adta magát. Minden szabad idejét a kocsmában tölti s lehelletén állandóan erzik a borpára.

Közvetlen főnöke megdorgálta emiatt:

— Nézze, maga azelőtt pontos, rendes hivatalnok volt, s szolid ember. Miért iszik most folyton?

— Kérem, — felelte az könyes szemekkel — sok az adósságom! Olyan rettenetesen nyom a sok adóssággal járó gond, hogy az ivásban kerestem feloldást!

— De hiszen magának egész szép fizetése van s nem költ semmire, hát honnan lenne olyan sok adóssága?

— Hát azt hiszi a főnök ur, hogy azt a sok bort, amit én megiszom, ingyen adják?

(Bizalmasan.) Egyik aradi orvossal szeretett volna egy hírlapíró bizalmasan beszélni. Napokig hiába üldözte kávéházakban, korzón, színházban, nem tudta megfogni. Végre megkérdezte egy másik orvostól:

— Mondja kérem, hol lehetne X. kollégájával találkozni?

— A legokosabb, ha a lakására megy!

— Igen, de melyik időben? Én bizalmasan szeretnék vele beszélni négy szemközti s olyan időben, amikor senki se zavarna!

— Ugy? Akkor legokosabb, ha a rendelő órájára keresi fel!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

F. A. (Szemlek). Nem nyertek.

K. E. Utána nézünk és megüzenjük milyen elhatározásban részesült.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Gazdák és kereskedők küldöttsége. Budapestről jelentik: Zselensky Róbert gróf vezetésével ma népes küldöttség kereste fel Beöthy László kereskedelmi minisztert és memorandumot adott át neki, kérve őt, hogy változtassa meg az államvasut mai teheráru tarifáját és léptessen olyan fuvardíj tételeket életbe, melyek az érdekelteknek s a vasutnak is megfelelőbbek, de egyúttal olcsóbbá tegyék a húst is. A miniszter megígérte, hogy jóakarattal tanulmányozza a memorandumot. A küldöttség az OMGE., az OMKE., az Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a fővárosi és vidéki malomgyeuleset, a Hangya- és sok ipar-egyesület képviselőiből állott.

— A kurtázs felemelése. A budapesti tőzsdetanács ma hirdetőment tesz közre, amely szerint a tőzsdéi alkuszdiák az értéktőzsdében az eddigi fix tétel helyett percentualiter állapítatnak meg. A részvények után a kurtázs ezental az árfolyamérték $\frac{1}{2}$, esreléke lesz, fixtamatozom értékek után pedig a névérték $\frac{1}{2}$, esreléke. Végeredményben az új szabályozás a kurtázs eléggé lényeges emelést jelenti. Sorsjegyeknél az alkuszdi 5, 10, illetve 20 fillérben állapított meg. Halasztóügyletek után a díjak fele illeti meg a tőzsdéi alkuszdi. Az új díjak február hó 15-én lépnek életbe.

— Üzlettelenség. Budapestről jelentik: Gyengébb bécsi jelentésekre és Románia álli olagos újabb követelése miatt a spekuláció nagy tartózkodást tanusit, úgy, hogy a forgalom ma minimális volt. Az árfolyamokban változás csak állott be. A pénzpiacra ma néhány napi szűk után Bécsből mutatkozott némi pénzájat. Elő Bácsot $5\frac{3}{8}$, első Budapestet $5\frac{1}{2}$, százalékos könnyen el lehetett helyezni, úgy, hogy a legközelebbi napokra a tételek olcsóbbodására lehet kilátásunk.

Oppenheimer Mór

Építészeti vállalkozó, műszaki és építészeti irodáját Szabadság tér 17. szám alól Arad, Lázár Vilmos-utca 2.sz. (Farkas Ábrahám-féle házba) helyezte át.

Elvállal a legmértányosabb árak mellett bármilyen építkezések tervezését, költségvetések elkészítését és az épületeknek a modern kor által megkívánt legcsinosabb kivitelbeni felépítését.

Kivánatra vidékre is megyek!

OPPENHEIMER MÓR építészeti vállalkozó irodája Aradon, Lázár Vilmos-utca 2. szám.

= Nagy bukások Bukarestben. Pokorny Ferenc alapította és ő volt az ügyvezető igazgatója is a Banca Bucurestinek. Ez a bank néhány év óta csakis takarékbetétet fogadott el nagy kamatláb mellett és ennek folytán meglehetősen tekintélyt és bizalmat vívott ki magának. Az utóbbi időben azonban fizetési zavarok kezdődtek a banknál beállani. Csődöt kértek a bank ellen és a bíróság elrendelte a vizsgálatot. Hír szerint a bank adóssága megközelíti a 200.000 leit, amivel szemben csakis a Pokorny Ferenc igazgató tulajdonát képező ház áll mint vagyon, amelynek értéke 40.000 lei. A betevők pénze tehát veszendőben van. Pokorny Ferenc igazgatót letartóztatták. — A Kindler Testvérek cég gyászos végű bukását maga a bukaresti kereskedelmi törvényszék jelentette ki hivatalosan. Az utólag megtartott vizsgálat kiderítette, hogy a cég tartozása 300 000 lei, amivel szemben az illetők vagyona csekély. Megállapította továbbá a vizsgálat, hogy az árak nagy részét ellopták. A bíróság elrendelte a két testvér letartóztatását.

= A halászkok figyelmébe. A marosvizi halászközi társulat berletjegyeket ad ki a Marosnak, Miklakától a családi erdőig terjedő XI.ik szaka szán gyakorolható halászatára. A jegyek a társulat igazgatójánál válthatók ki Aradon, földmívelési al-lampéület II. emelet.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távlati tudósítás.

Budapest február 12

Készárú.

Kínálat mérsékelte, vételkedv javult. Tartott.

Natúriddó.

	Béni árszám	2. oszt. árszám
Buza 1913. áprilisra	11 52	11 53
Buza 1913. októberre	12 14	12 15
Rozs 1913. áprilisra	9 85	9 86
Rozs 1913. októberre	9 58	9 59
Tengeri 1913. májusra	7 72	7 73
Zab 1913. áprilisra	10 21	10 22
Zab 1913. októberre	8 82	8 83

Az árak 50 fillérként számítva

Budapesti értéktőzsde (febr. 12)

Magyar hitel	811 50
Oszták hitel	818 50
4% koronajáradék	84 05
Osztir-magy.-államvasút	712 —
Jelzálogbank	426 —
Lezámitolóbank	513 25
Hazai Bank	288 —
Magyar Bank	562 75
Keresk. Bank	3736 —
Rimamurányi	704 50
Salgótarjáni	761 —
Közuti Vasút	672 50
Városi Villamos	370 —

Bécsi értéktőzsde (febr. 12)

Oszták hitel	620 50
Magyar hitel	811 50
Osztir-magy.-államv.	700 75
Déli vasút	252 —

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. Árak 100 kilogrammonként korona értékben: 218 febr. 12 Buza 75 kilogrammos 20.45—20.55, 76 adag. májusra 20.55—20.65, 77 kilogrammos 20.75—20.85, 78 kilogrammos 20.85—21.95 Rozs (prima) 18.00—18.10 (közép) 17.80—17.90 Arpa (erős) 20.05—20.55, (takar. május) 18.10—18.30, Zab (prima) 20.10—20.30, közép: 19.10—19.40. Tengeri régt. (magyar) 10.70—10.90 új 11.60—11.80, (román) régt. 19.25—19.25, új 10.30—10.50 Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.60—5.70, (rózsás) 6.30—6.40.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtökön 1913. február hó 13 án

C. Berlet

C. Berlet

Itt először:

A kedves Augustin.

Operette 8 felvonásban. Írta: Bernauer Rudolf és Wellich E. nő Fordította: Mércs Adolf. Zenéjét szerzette: Fall Leó. Rendezi: Polgár Sándor. Karnagy: Tilger A.

SZEMÉLYEK:

Bogumil	Győző Alfréd	Pip-z, zászlós	Nógrádi M.
Helena	Dióssy Nusi.	Papérdu	Szabó Lajos.
Gyuró	Balázs Bálint	Heller	Huszár K.
Mikó Ich	Hadutska L.	Jassmirgott	Polgár S.
Burkó, őrnagy	Kelher Istvan.	Anna, leánya	Sz. Rontay B.
Mirkó	Olasz Gy.	Zalogoff	Herold Ede.

NYILTTÉR.*

A TENGHER AJÁNDÉKÁNAK

lehetne a csukamájolajat nevezni. Hogy ez azonban kellően kihasználható legyen, először bizonyos kezelés alá kell venni. A csukamájolajat is meg kell fosztani a Scott féle eljárás által hátrányaitól, amilyen a nehéz emészthetőség, a kellemetlen szag, a rossz íz, hogy ezáltal élvezhetőbbé, könnyen szedhetővé és ízletesebbé legyen. Az így nyert Scott féle csukamájolaj Emulsióban a közönséges csukamájolaj minden előnye fokozott mértékben megvan, étvágygerjesztő hatással bír, rendkívül tápláló és élvezhető még kényes inynek és gyomornak is. A

SCOTT féle EMULSIÓ

rendszeres használatánál gyakran rövid idő alatt észlelhető az általános erőgyarapodás. Aki ezt akarja elérni, az határozza el magát és tartson kurát a SCOTT féle Emulsióval! minél előbb, annál jobb.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne G.m.b.H. címére Wien, VII. akkor egy gyógyszertár utján próbaadagot küldünk

Mélyen tisztelt háziasszony!

Kisbecskereki Terézia Liszt,

A Magyar Lisztek Gyöngye

Kapható a Legtöbb Üzletben.

A zsákok eredeti ólomzárunk és zsákjegyünkkel van ellátva.

Képviselő: Dávid József ur, Arad.

Telefon 943.

772

Gyarmatáru nagykereskedők figyelmébe!

A tisztelt gyarmatáru nagykereskedő urak érdekében áll, hogy

HERINGET

kizárólagosan származási országából, **Norvégiából** hozassák a legjelentékenyebb norvégiai halászati cég, ezidőszerint

a JOHAN TROYE A/S.

cég, mely a német közvetítő kereskedelemmel szemben, aránytalanul versenyképesebb. 1043 Ajánlatokkal rendelkezésére áll:

Dávid József ARAD. Telefon 943.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

TUBERIN

Siessen addig, míg nem késő egészségét visszazerezni!

Egy jelentéktelenné léteső meghűlés az összes légzőszervek legkülönfélébb megbetegedését vonhatja maga után. Igyekezünk idejekorán elejét venni a bajnak, mert a könnyelmű elhanyagolás sokszor végzetessé válhatik. A meghűlésből eredő köhögés, rekedtség, meghűlés, nehézlélegzés és a légzőszervek hirtelen megbetegedéseinek kitűnően bevált az orvosok előkelősége **TUBERIN**. Mindenütt kapható. Egy üveg ára 2 korona 50 fillér által javasolt egy nagy üveg ára 5 korona. Postán legkevesebb 3 üveg rendelhető meg utánvétellel az egyedüli főraktárból:

Diana-gyógyszertár, Budapest, Károly-körút 5. szám

URÁNIA

1913. évi február 13., 14. és 15-én
csütörtök, péntek és szombat

KÉT SLÁGER

A SZERELEM

VÁLTÁSÁGDÍJA.

Dráma 3 felvonásban.

A KERESZTUTON.

Amerikai sláger.

21

Vasárnaptól **VIGYÁZZ A NŐRE** bohózat.

Nem titok többé,

hogy minden hölgy a HAJÓS-féle

Aradi Ibolya-crémet

használja. Az arcját vakító fehérre varázsolja.
Eltünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

Ara egy tégelynek I kor., Ibolya kőlygyer I kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

420

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszertárban ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

A legkitünőbb hatású nyálkaoldó
köhögés és rekedtség elleni szer a
Tussinál cukorka, ára egy nagy do-
boznak 60 fillér és a **Tussinál tea**
á 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél
fogva bárki **legszívesebben veszi be.**

Szalkai Arminné

hímző- és fehérnemű üzlete
Arad, Weitzer János-u. 3.

Női-, férfi- és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 721

Szines és fehér hímzések, ugyszintén fehérnemű varrások 6 és 6 árban készülnek.

Hímzett madeira vászon szobkendők nagy választékban 1-60 fillérért kaphatók.

Hímző és fehérnemű-varró leányok fizetés-sel felvétetnek.

Uj vállalat!

Értesítjük a n. é. közönsé-
get, hogy Vulcu J. Maxim ur
telepén Fábán László utca 5/b
szám alatt egy

tűzifa-üzletet

nyitottunk villanyerőre beren-
dezett fűrészelő és aprító üzem-
mel, ahol állandóan raktáron
tartunk elsőrendű száraz aprí-
tott tűzifát. Ajánlunk: bükk-,
cser-, gyertyánhasáb és do-
rongfát egy ölszámré, mint
felaprítva házhoz szállítva és
pincébe berakva. Pontos és
gyors kiszolgálás! A n. é. kö-
zönség szives pártfogását kér-
jük kiváló tisztelettel 861

Folkmann és Lassner.

**Használt ólom
megvételre kerestetik.**

Pathefonok

és Pathe-lemézek, a legújabb fel-
vételek, kedvező fizetési feltételek
mellott kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 497

Batthyány-utca 12. számú
házban egy 6 szoba és fürdő-
szobából álló 787

uri lakás

továbbá egy 4 lóhoz való

istálló és kocsiszin

1913. május hó 1-ére

kiadó.

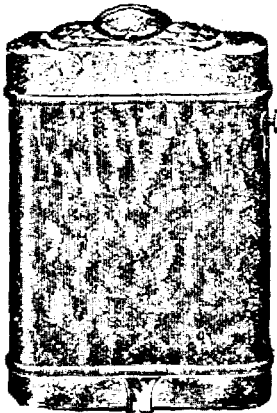
Bővebbet a kiadóhivataltan.

Villanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.

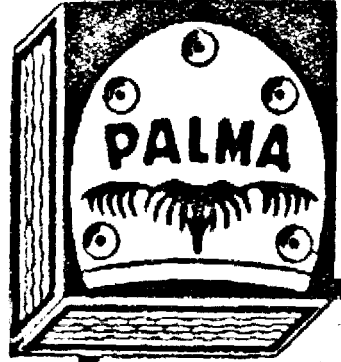
Villany-
berendezé-
sek, villany-
csillárok.

Dinamó
gépek, vil-
lanymotorok
olcsón
kaphatók

Kalmár Józsefnél

Arad, Salacz-utca 2. sz. 1681

valódi

**KAUCSUK-CIPÓSAROK
DOBOZA,
MINŐSÉGE:
ARANY**

1502—1918 P. szám.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék mint
birtok bíróság közhírré teszi, hogy
a magy. kir. államvasutaknak Miko-
laka község elleni kisajátítási ügyé-
ben az 1881. XLI. t. cz. 46. § sa
alapján a kisajátítási eljárás meg-
kezdésére és felek között az egyez-
ség megkísérlésére tárgyalási határ-
napul 1913. évi február hó 19. nap-
jának délelőtt 8 óráját Mikolaka
község határhoz kitűzte s oda s
akkorra az összes érdekelteket
ezen uton is megidézi azzal, hogy
elmaradásuk a kártalanítás felett
hozandó érdemleges határozatot
nem gátolja, s hogy elmaradásuk
miatt igazolásnak helye nem lesz
s végül közhírré teszi, hogy Na-
dabán Sebő s a netalán még ismer-
etlen helyen tartózkodó telek-
könyvi érdekeltek képviselőit
ügygondnokul dr. Zubor Imre aradi
ügyvédet kinevezte.

Arad, 1913. évi január hó 24-én
a kir. törvényszék mint urbéri bíró-
ságnak tartott üléséből.

Dr. Fábán, s. k. Dr. Jakó, s. k.
elnök. előadó.

1042

Kiköltözés miatt mélyen leszállított árak!

FISCHER MÓR

Üveg, porcellán, lámpa, diszműáru és mindennemű háztartási
cikkekben legdusabb választék és legolcsóbb beszerzési forrás

kiköltözés miatt

az alant felsorolt menyasszonyi kelengyék nagy választékban
feltűnő olcsó gyári árakban lesznek előrusítva, míg a készlet tart.

6 személyes étkező készlet -
festménnyel beégetett ara-
nyozással legújabb facon
különböző mintákkal már 16.— K.-tól

12 személyes ugyanilyen 27.— K.-tól

6 sz. üveg készlet már 9.— K.-tól

6 sz. legfinomabb theás és ká-
vés készletek legújabb min-
tákkal 7.— K.-tól

Valódi angol mozdó készletek
legújabb mintákkal 13.— K.-tól

Függő lámpák tolható csigás
már 8.— K.-tól

Legfinomabb nikkell evőesz-
közök darabja már —.40 f.-tól

Valódi ang. theás csésze párja —.56 f.-tól

Vizes pohár beégetett szélű,
csiszolt homályos csikkal —.12 f.-tól

Boros pohár beégetett szélű,
csiszolt homályos csikkal —.10 f.-tól

Kancsó 1 1/2 literes csiszolt ho-
mályos csikkal —.70 f.-tól

Valódi angol tányér meiseni
mintával mély vagy lapos —.40 f.-tól

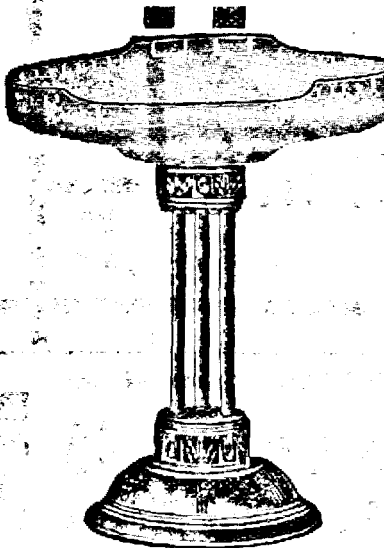
Kristály virágváza már —.40 f.-tól

China ezüst tea pohár 1.90 K.-tól

Valódi Wolfram égők 1.50 K.-tól

Villany csillárok feltűnő olcsó árban kaphatók.

Képkerekekben legnagyobb vá-
laszték, a legolcsóbb árban pon-
tosan lesznek elkészítve.

FISCHER MÓR

Arad, Andrassy-tér 20.

Városi és megyei telefon 568. szám. : 7228

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábizzadásban szenvednek,
legjobban ajánlható szer. Teljesen szagtalanít!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökeres kiirtására
— Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcepp.

Kitűnő alpesi gyógyfűvekből előállított gyomorszábaolyzó szer.
Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főfájás elleni pastilla.

A fejfájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —
Egy doboz 6 (darabban) 1 korona.

Kapható kizárólag

1845

Rozsnyai Mátyás

gyógyszertárban

Arad, Szabadság-tér.

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

férfi-, női- és gyermek-cipő raktáromat, hol állandóan dus választékokat tartok mindennemű legdivatosabb és legtartósabb cipőkből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre,
úri- és női cipész.

Alkalmi vétel és eladások' ókszertergyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ókszerraktár

Deutsch Izidor

Óra- és ókszerész

Wolter-lánc-utca, Minerva-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereíttetnek. Telefon 435. Telefon 435

Az arad városi rendőrség és tűzörség nyugdíjotlító és segélyző-egyesülete mint szövetkezet.

Mérlegszámla 1912. December hó 31-én.

Vagyon.	Kor.	fill.	Teher.	Kor.	fill.
Pénztárkészlet	—	258 53	Adományok	—	2574 34
Leltár	—	220 —	Törzsbefizetési díjak	—	1602 62
Takarékpénztári be-tétek	—	19649 45	Pártoló tagsági díjak	—	265 —
Értékpapír	—	200 —	Törzsvagyon 1911. év végével	—	21503 74
Adósok	—	6578 69	1912. évitiszta nyereség	—	960 97
		26906 67			26906 67

Dr. Grumáz László, s. k.
vezérigazgató.

Moldován Ödön, s. k.
könyvelő.

Szepekovszky Teofil, s. k.
pénztárnok.

Berecz Ferenc, s. k.
igazgató.

Kovács Antal, s. k.
igazgató.

Dr. Tisch Mór, s. k.
igazgató.

Rédl János, s. k.
igazgató.

Molnár Mihály, s. k.
igazgató.

Greén Nándor, s. k.
igazgató.

Jelen mérleg, veszteség- és nyereség-számlát az ide vonatkozó fő- és mellékkönyvekkel átvizsgáltuk, azokat teljesen rendben és helyesen vezetve találtuk.

Arad, 1912. december hó 31-én.

Kress Emil, s. k.
felügyelő-bizottsági elnök.

Murády Álmos, s. k.
felügyelő-biz. tag.

Vidéky Gusztáv, s. k.
felügyelő biz. tag.

Japán ujdonság!

A gésák szépsége mindig csodálattal töltötte el az európai hölgyeket. Arcuk üdesége, rózsás hamvassága hódított. Ez örök ifju arcvonások a világhírű

Neppon puder és Neppon creme

használatában lelik megoldásukat. Pár napi használat után meggyőződhetik mindenki e szerek csodás hatásáról.

Puder ára 2 kor. Crema ára 1 kor. 50 fill.

Az „Orsovai halhoz”.
Legnagyobb hal kivitel
Luttwák József, Arad.
déligyűmölcs és magyar termények kivitel üzlete
ARAD, Árpád-tér 1. sz.
(a zsidótemplom épületben.)
Internurban telefon: 615.

Értesitem a tisztelt közönséget, hogy 1. waggon friss vérpáros narancs érkezett, mely ugy az üzletben, mint a piacon csakis bizományi sátraimban kis ládából darabját kisebb 5 fillér, nagyobb 7 filléért kapható. Nagyban láda vételnél olcsóbban adom, mint Fiume vagy Budapest 781. Minden csütörtökön és szombaton legszébb dunai és tiszai vízben uszó élő-halak érkeznek. Halakban a legnagyobb választék és a nagy halkiállítás csütörtökön van. Vidéki rendeléseket pontosan és lekiismeretesen kiszolgálók. Bármilyen hal faj mely raktáron nincsen, 24 óra előtti megrendeléssel kapható. Tengeri halak minden pénteken a városi sátorban. Szombaton zárva.

Képviselve Aradon
SZEMZŐ ARMIN
áruügynöksége által.
Telefon 592. szám.

Vendéglő-átvétel!

Aradváros és vidéke nagyérdemű közönségét ek szives tudomására adom, hogy **Aradon, a Berceányi Miklósi-utcában** lévő

„**Jópásztor**”-hoz
címzett vendéglőt átvettem

s azt tovább vezetem.

Főidrekvése n mindenkor az lened, hogy kitűnő étkeim és tisztán kezelt hegyaljai italjaim által, mely figyelmes kiszolgálás mellett olcsó árért kapható, nagybecsű vendégem meglegedését kiérdemeljem. Abonenseknek árkedvezmény. Szives pártfogást kér:

Baics Imre,
vendéglős. 958

Értesítés!

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy a

Forray-utczában levő
mészáros és hentes üzletemben

a. mai naptól kezdve az alanti előnyárakért lehet a legjobb minőségű husokat venni és pedig:

1-ső rendű hizott marhahus eleje kg.-monként	1 K 44
Leves husok: hátulja	1 K 60
Pecsénye husok kg.-ja	1 K 76
Gulyás hus	1 K 52
Sertés hus: karaj kg.	1 K 92
Sertés hus más részekből kg.-monként	1 K 76
Fiatal borju hus eleje kg.	1 K 84
Fiatal borju hus hátulja 1 kg.	2 K 40
Szalonna és zsír kg.	1 K 76

Szives pártfogást kér

959 **FARKAS GYÖRGY.**

Fischer Testvérek

sodronyszövet, kerítésfonat, szitaárak és acél-sodrony
:: ágybetét készítek ::

Arad, József főherceg-ut 8. sz.

Gyártelep: Kossuth utca 45. sz.
TELEFON 557. SZÁM.

Ajánlják minden e szakmába vágó dolgok állandó nagy raktárát a nagyérdemű közönség szives figyelmébe, melyek versenyképes :: olcsó árért kapható. ::

Árjegyzéket kívánatra bérmenve küldünk

1097

Az Andrássy-téren

az első emeleten

irodának, vagy divatsalonnak alkalmas utcai lakás május 1-re

k i a d ó.

Bővebbet a kiadóhivatalban

Üzletáthelyezés folytán
tulhalmozott

varrógép raktárunkat

a mai naptól kezdve **rendkívüli olcsó árakban** árusítjuk ugy ké zpénz, mint igen előnyös részletfizetés mellett.

Ajánljuk ezen kedvező alkalmat a vásárlók szives figyelmébe.

Wellisz és Társa,

1031 varrógép raktára Arad, Földes-palota. Telefon 618.

Ügynökök magas jutalékkal felvételek.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Pozsonyi

jelzett helyen és időben hiába vártam. Hosszabb időre elutaztam. 1094

Kékszemű

kérek Arad, főposta, eredeti jelgére, amire ön irt, találkozás levelet. 1088

OKTATÁS.

Kereskedelmi magántanfolyam.

Mérlegképes könyvvitel, gyorsírás, gépirás, keresk. számtan, magyar-német levelezés rövid idő alatt, elsősorú erők vezetése alatt mérsékelt tandíj mellett elsajátítható. Pichler Sándor írógépvállalata, Hasszinger-u. 5. Beiratkozások a február elsején kezdődött cursusokra még eszközölhetők. Telefon 308. sz. 658

Kereskedelmi szaktanfolyam.

mely már 5 éve áll fenn, újabban a „Gyakorló gyorsírók társasága Budapest” szakfelügyelete alatt áll és vizsgálatok is a fenti egyesület által kiküldött bizottság előtt történnek. A gyorsírást továbbra is László Lipót ur okl. gyorsírás-tan. adja elő. Február hó 1-én új tanfolyam vette kezdetét mérsékelt tandíjakkal. Beiratkozni e hó 15-éig lehet, a mulasztott órákat külön órákban pótoljuk. Végzett növendékeim részére az állásközvetítés díjtalan. Telefon 5-13 Ziffer Sándor Andrassy-tér 21. szám. I. emelet. 718

ALKALMAZÁST NYER.

Egy kezdő

keresztény kereskedősegéd, fűszer, rőfőszakmában, azonnali belépésre felvétetik. Beregi Kálmán, Aninosza. 988

Perfekt

gépíró, aki a magyar és német nyelvet bírja és az irodai munkálatokban is jártassággal bír, állandó alkalmazást nyerhet Goldschmidt Sándor banküzletében Arad, Minorita-palota. 1067

Házi hásszonyt

keresek, szorgalmas, intelligens nőt, ki úgy a főzésben, mint gyengélkedő férjem ápolásában segítségemre legyen. Fizetés megállapodás szerint. Kovordányi Jánosné, Kőrösbánya. 1092

ALKALMAZÁST KERES.

Gyakorlott pénztárnoknő

fűszer, vagy ehhez hasonló üzletben pénztárnoknő, azonnali belépésre állást keres. Madarász R. Nagyvárad-ut 10. sz. ajtó 11. 1062

Irodai teendőkből

jártas leány állást keres. Cim a kiadóban. 1085

Uradaimi kertész

március 1-re állást keres. A kertészet minden ágazatában teljes jártassággal bír. Érti a díszvirág, konyha-, szőnyegágyak sokoldalú és tervszerű kiültetését, valamint a koszoru és csokor készítését. Szíves megkeresést kérem levélben Bugy Demeter címen, Muszka. (Arad m.) 1101

ÜZLETEK.

Szép üzlethelyiség,

esetleg berendezéssel, Weitzer J.-u. cában főpostával szemben, azonnal kiadó. Telefon 934 (üvegüzlet) 912

Helyben

több renebeli jömenetelű vendéglő és egy fűszerüzlet korlátlan ital-méréssel azonnal átadó. Bővebbet Reusz Sándor sörraktárban Boros Béni tér 5. 1023

Kavémérés

és kifőzési üzlet betegség miatt, azonnalra vagy február 15-ére átadó. Cim a kiadóhivatalban. 655

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Megvételre keresek

I-ső rendű iparvállalati és takarékpénztári részvényeket, valamint jól jövedelmező bérházat. Ajánlatokat kérek „K. S.” levélszekrény, Lovarda-utca 1., földszint. 934

Egy szil-bernádhegyi

tiszta fajkutyá, egyéves, kitűnő embervédő, eladó. Arad, Vécsey-utca 6. sz. 1102

8 hónapig használt

eredeti Singer balkaros varrógép, helyszüke miatt, olcsón eladó. Cim a kiadóban 1100

Különböző használt

butorok elköltözés végett minden elfogadható árban eladók. U. m. konsol tükör, alkovni függöny, két-szárnyas függöny, 6 méter hosszú szőnyeg, 24 személyes antik ebédlő asztal, pallaszander ebédlő székek, jégsekrety, 2 személyes vasmosdó, női íróasztal, szalon asztal, cseléd ágy és több egyéb butorok. Cimbalom, antik asztali lámpa, villany-csillár. Szíveségből felvilágosítást nyújt Rubinstein Mór szállító irodája. (Telefon 188.) A tárgyak ugyanitt megtekinthetők. 929

Pompás,

enyhe, lugmentes igen finom borotváló szappan darabonként 10 fillér, 8 darab legfinomabb mandola szappan 50 fillér, 8 darab legfinomabb tojás olaj szappan 50 fillér, 8 darab pompás illatu virág szappan 50 fillér 6 darab legfinomabb virág illat szappan dobozban 1 kor. Utólérhetetlen finomságu fogkefék darabonként 1 korona és 1-20, Földes Kelemené Arad. 1224

LAKÁST KERESNEK.

Május 1-re

keresek 3 szobás modern lakást, fürdőszobával, a belvárosban. Ajánlatokat a kiadóba kérek.

KIADÓ LAKÁS.

Az Andrassy-téren

az első emeleten intézetnek esetleg divatsalonnak alkalmas utcai lakás május 1-re kiadó. Bővebbet a kiadó hivatalban.

Boros Béni-tér 20. sz.

alatti bérházakban 1. évi május 1-re egy négyszobás földszinti és egy három szobás I. emeleti lakás fürdőszoba és egyéb szükséges mellékhelyiséggel kiadó; értekezhetni Laendler Aladár gőzfűrésze irodájában. 973

Egy hűtőbejárata

csinosan butorozott, két ablakos, utcai szoba azonnal kiadó. Eötvös-utca. 1. I. emelet. 1022

Elegánsan butorozott

különbejárata utcai szoba február 18 ikára kiadó Perényi-u. 8. sz. 1078

Andrassy-tér 3. sz.

Neuman-házban egy 4 szobás II. em. lakás kiadó. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában. 883

Kiadó lakás

folyó évi május 1-től 3 és 4 szobás lakás, fürdőszobával, hozzátartozó helyiségekkel, és azonnal egy alkalmas műhely, raktár vagy istálló helyiségnek padlás és fél udvarral együtt Lovarda-utca 1. 477

Egy 4 és egy 2 szobás

utcai lakás, fürdőszobával, a szükséges mellékhelyiségekkel május 1-ére kiadó Teleky-utca 19. szám. 910

Modern

földszinti lakás, mely áll 5 szobából, előszobából, csukott folyosóval és minden egyéb hozzátartozóból 1918. május hó 1-re gróf Apponyi Albert-ut 1. sz. alatt kiadó.

Egy utcai

és egy udvari szobából álló garcon lakás kiadó. Apponyi Albert-körut 1. sz. alatt.

Weltzer János utca 17. szám alatt több lakás kiadó. Bővebbet ugyanott a házmesternél. 1095

Forray-utca

és Hasszinger utca sarok egy földszintes 3 szobás lakás és az első emeleten egy 4 szobás lakás kiadó. Bővebbet Stern C. Forray-utca. 1096

4 szobás lakás

kiadó, csendes házat kedvelőknek különösen alkalmas — megtekinthető Knézich Károly-u. 9. sz. 900

KÜLÖNFÉLE.

India fogceppek

a legmakacsabb fogfájást azonnali megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyészeti laboratóriuma Aradon. 1224

Január 1-én

lépett életbe a keresk. miniszter azon ny rendeletere, mely szerint a palackokban árusítandó italok mennyiség tartalma a palackokon feltüntetve kell hogy legyen. Ezen célra alkalmas címkék kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. szám. 5311

Fényképezési műterem

vételéhez vagy alspitásárahoz 5-10 ezer koronával társulnék szakemberrel, ha nincsen is tőkéje. Ajánlatok „Fényképezés” alatt kiadóba küldendők. 1079

Taxameteres

Bér-autók
Telefonszám: **810**
1681
Szolgálat: reggel 6 óráig éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Jó egészségének

fontosabb részét használjon mindenki

Kárpáti-féle

epohajtót,

mely a legkíméletesebb fájdalom-

mentesítő gyógyszer.

Isa édes, hatása gyors és biztos.

1 üveg utasítással 40 fillér.

12 üveg franco K 4-80. Kapható

kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszerártervező 1873

ARAD, BOROS BÉNI-TÉR.

2751-1913. kh. szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy egy előfordult veszetségi eset következtében Aradváros területén levő összes kutyáknak 1. é. február hó 7-től számított 40 napig kötve tartását vagy szájkosárral való ellátását rendelem el.

Az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmívelési ministerium által 40.000-1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt elfogott kutyák kiirtandók lévén: felhívom a közönséget, hogy a rendelet intézkedéseit pontosan betartsák, mert mindazon kutyák, amelyek szájkosár nélkül szabadon járnak, a peczér által elfogatni fognak s a törvény szerint kiadhatók nem lévén, elfogatásuk után azonnal kiirtatnak.

A rendőrkapitányi hivatal mint I-foku állategészségügyi hatóságtól. Aradon, 1913. évi febr. hó 7-én.

Grén Nándor
főkapitány.